

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jaroslav Kuba

**Doménová jména v českém právním
prostředí**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 26. dubna 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 26. dubna 2017

.....

Jaroslav Kuba

Poděkování

Chtěl bych tímto velmi poděkovat JUDr. Tomáši Dobřichovskému, Ph.D za výtečné vedení mé práce a za trpělivost a odbornou pomoc, kterou mi při zpracování této práce prokazoval.

Obsah

1.	Úvod.....	5
2.	Doménová jména	6
2.1.	System doménových jmen	6
2.2.	Domény nejvyššího řádu	6
2.3.	Registrace doménových jmen	8
2.4.	Spory z doménových jmen v globálním kontextu	8
2.5.	UDRP	10
3.	Právní úprava doménových jmen v českém právním řádu	12
3.1.	Teoretické pojetí a historický vývoj úpravy	12
3.2.	Povaha doménového jména ve světle recentní úpravy	13
3.3.	Práva na označení a doménová jména	15
3.3.1.	Ochranné známky	16
3.3.2.	Nekalá soutěž	27
3.3.3.	Jméno člověka a název právnické osoby	36
4.	Rozhodovací praxe českých soudních i mimosoudních orgánů	48
4.1.	Judikatura soudů	49
4.2.	Rozhodčí praxe Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.....	51
5.	Závěr	54
6.	Seznam použité literatury	56
6.1.	Knižní publikace	56
6.2.	Články, ostatní zdroje	57
6.3.	Judikatorní prameny	58
7.	Shrnutí.....	60
8.	Abstract.....	61

1. Úvod

Doménová jména jsou dnes, v roce 2017, neodmyslitelnou součástí našich životů, a to i včetně těch, kteří nedisponují připojením k síti Internet či nevládnou pokročilou počítačovou gramotností. V současnosti nepředstavují doménová jména pouze technologický instrument sloužící k usnadnění ovládnutí počítačů, resp. využívání jejich vzájemného propojení prostřednictvím sítí, ale staly se fenoménem mnohdy určujícím identitu reálným subjektům, zboží, či službám¹.

Vzhledem ke skutečnosti, že síť Internet představuje klíčové a prvořadé prostředí pro komunikaci, výměnu informací, inzerci a marketing zboží a služeb včetně jejich přímého prodeje, kdy se navíc mnohdy veškerá obchodní aktivita podnikatele realizuje pouze jejím prostřednictvím (typicky v případě e-shopů) pod „hlavičkou“ doménového jména, jsou otázky jejich právního zajištění včetně problematiky případných sporů velice podstatnou součástí obchodní strategie a business plánů dnešních podnikatelských subjektů, jelikož představují nezanedbatelnou ekonomickou položku v rámci jejich existence. Neménší význam ovšem mají i v případě jiných entit, ať už se jedná o státní organizace, či jednotlivé fyzické osoby, a to zejména v případech zneužívání jejich názvu či jména v doménách.

Právní reflexe ovšem, jak je pro ni v prostředí informačních a komunikačních technologií typické, přicházela jednak se zpožděním, a zejména v začátcích se značnými rozpaky stran uchopení věci samotné. Z toho důvodu prodělala problematika doménových jmen za poslední čtvrtstoletí v českém právním prostředí dosti dynamický vývoj.

Cílem této práce je uvést čtenáře do problematiky doménových jmen jako takových s nezbytným technickým přesahem, jejich právní úpravy v českém právním řádu včetně obecného rozboru jednotlivých institutů práv na označení, které bývají pro jejich ochranu používány (konkrétně ochranných známek, nekalé soutěže, jména člověka a názvu právnické osoby), a konečně nastínit způsoby a vývoj řešení sporů z nich vzniklých před soudními i mimosoudními orgány. Z pochopitelných důvodů se bude práce v této poslední části zaměřovat na českou národní doménu .cz.

¹ Seznam.cz není jen doména největšího (co do počtu uživatelů) českého vyhledávače, ale i firma společnosti, která jej provozuje. Mercedes-Benz Česká republika s.r.o., dceřiná společnost automobilky DAIMLER AG, vybavuje prodávaná vozidla podložkami pod registrační značku s nápisem www.praha.mercedes-benz.cz.

2. Doménová jména

Jak již bylo naznačeno úvodem, primární funkce doménových jmen je technická, a to konkrétně adresní v rámci sítě Internet. Doménové jméno přitom plní tuto funkci jakožto reprezentant numerického kódu – IP adresy, která je unikátním a jednoznačným identifikátorem daného počítače (serveru, či jiného prvku) v síti². Vzájemný převod textové doménové jmény na numerickou formu IP adresy zajišťuje Domain Name System (DNS), vyvinutý v roce 1983.³ Na tomto místě je důležité připomenout, že ačkoliv se pojem doménových jmen asociativně spojuje zejména se službou WWW (World Wide Web), využívají se stejně i pro e-mail, protokol FTP (File Transfer Protocol), apod.

2.1. Systém doménových jmen

Konkrétní doménové jméno je samotné tvořeno několika doménami v tzv. stromové struktuře, které jsou řazeny hierarchicky od nejnižší po nejvyšší úroveň, a navzájem jsou odděleny tečkou. Tato struktura se odráží i v organizaci správy doménových jmen. Nejvyšší úrovní, která je v doménovém jménu vždy zastoupena, je TLD (Top Level Domain, doména nejvyššího či prvního řádu). V ilustrativním příkladu domény pražské pobočky již zmiňované společnosti Mercedes-Benz Česká Republika *praha.mercedes-benz.cz* se jedná o část *.cz*. Ta je pak následována doménou druhého řádu (*.mercedes-benz*) a subdoménou (*.praha*), pokračovat je přitom možné i úrovněmi dalšími. V rámci jednotlivé úrovně musí být daná doména unikátní, což ovšem neplatí při kombinaci s různými doménami vyšší úrovně. Právní otázky a zejména spory jsou spojeny s posledními (nejvyššími) dvěma částmi domény (tzn. *mercedes-benz.cz*), jelikož pouze doménu druhého řádu je nutné registrovat (ve vztahu k doméně prvního řádu).

2.2. Domény nejvyššího řádu

Obecně nevyšší doménovou úrovní, která nicméně není v konkrétních doménových jménech reflektována, je kořenová doména (*root domain*), spravovaná neziskovou organizací ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), sídlící

² Dosud je nejrozšířenějším systémem IPv4, jehož adresy mají délku 32 bitů (např. 77.75.76.3).

V současné době probíhá snaha o přechod na novější protokol IPv6, se 128 bitovou délkou adres.

³ GÁLA, Libor, Jan POUR a Zuzana ŠEDIVÁ. *Podniková informatika. 2.*, přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, 496 s. Expert (Grada). S. 427-428.

v Marina Del Ray, stát Kalifornie, USA. Tato organizace dále deleguje správu jednotlivých TLD dalším subjektům.

Domén prvního řádu je možné rozeznávat vícero druhů, a to v zásadě domény generické (gTLDs) a národní (ccTLDs). První skupina sdružuje domény vytvořené dle kritéria obsahu či zaměření stránek, které jsou pod ní umístěny (respektive tak spíše mělo být). Podstatným aspektem je, že zde není zpravidla významný geografický či jazykový faktor. Generické domény jsou dále členěny na sponzorované a nesponzorované, přičemž v případě sponzorovaných je určen pouze jeden správce, který by měl umožnit jejich registraci pouze subjektům z daného odvětví. U nesponzorovaných domén bývá správců více. Příklady sponzorovaných domén jsou „.jobs“, „.mobi“, „.museum“, „.post“, „.tel“, „.travel“, nesponzorované pak „.biz“, „.com“, „.info“, „.int“, „.name“, „.net“, „.org“, „.pro“.

Tento systém byl do jisté míry nabourán rozhodnutím představenstva ICANN z června 2011, které rozhodlo o vzniku tzv. nových generických domén, což není nic jiného než možnost registrace domény prvního řádu v podstatě libovolným subjektem. I přes značně vysoký registrační (185 000 USD) a udržovací (25 000 USD ročně) poplatek tuto možnost využilo již značně široké spektrum rozličných entit, z nichž můžeme namátkou jmenovat společnost Google (.google), nebo Evropskou vysílací unii (EBU/UER, .eurovision)⁴.

Druhou skupinou jsou národní domény prvního řádu, tedy ccTLDs. Toto dělení se odvíjí podle států světa, přičemž každý má přidělenou zkratku o dvou znacích odpovídající kódu státu dle normy ISO 3166/MA. Taková doména má současně určeného národního správce. Ačkoliv by se tak na první pohled zdát mohlo, není dáno obecné kritérium určující povinnost subjektu registrujícího svou doménu pod národní doménou k tomu, aby měl v daném státě bydliště, sídlo, byl jeho státním příslušníkem, ani k jakékoliv obdobné právní vazbě⁵. To se odráží v užívání původně národních domén často ke zcela jiným účelům, jako například ccTLD Mikronésie .fm pro internetová rádia (*last.fm*, *technobase.fm*), národní doména Tuvalu .tv obdobně pro audiovizuální vysílání či jako homepage televizních stanic a společností (*nova.tv*),

⁴ Program Statistics. ICANN. *ICANN - New Generic Top-Level domains* [online]. [cit. 11.04.2015]. Dostupné z: <http://newgtlds.icann.org/en/program-status/statistics>.

⁵ PELIKÁNOVÁ, Radka a Karel ČERMÁK. *Právní aspekty doménových jmen*. Praha: Linde, 2000, S. 16.

koneckonců .to (*uloz.to*) je ccTLD Tonga. Z toho existují samozřejmě výjimky, některé národní domény mohou registrovat jen domácí žadatelé (např. Kanada, Francie, Finsko, Chile), jiné vyžadují alespoň domácí administrativní kontakt (.de). Někteří národní správci spravují centrálně i domény druhého řádu, přičemž soukromým subjektům je umožněna registrace prostřednictvím registrátorů domén úrovně třetí (jedná se zejména o země Commonwealthu, např. doména .uk má přidělený pouze malý počet domén druhé úrovně - .co.uk, .gov.uk, .org.uk atd.).

Nad toto dělení je možné ještě rozlišovat doménová jména v jiných znacích než latince, tzv. IDN (Internatolized Domain Name) - konkrétně se jedná o ruštinu, arabštinu a čínštinu. Tyto doménová jména byly uvedeny do provozu v roce 2010.

Národním správcem české ccTLD .cz je zájmové sdružení právnických osob CZ.NIC. Česká národní doména je decentralizovaná, tedy umožňuje registraci prostřednictvím nezávislých registrátorů (např. forpsi.cz, provozované společností INTERNET CZ, a.s.).

2.3. Registrace doménových jmen

Pro pochopení východisek sporů z doménových jmen je nejdříve třeba ve stručnosti nastínit principy jejich registrace. Ten základní je označován jako *first come – first serve basis*, česky přilehavě „kdo dřív přijde, ten dřív bere“. Tento princip bývá omezen pouze u sponzorovaných domén - např. u domény .travel musí žadatel prokázat, že podniká v cestovním ruchu, domény .biz a .name sice může registrovat každý, ale mohou být později zrušeny, pokud se ukáže, že žadatel není podnikatel, resp. jeho firma neodpovídá doménovému jménu. Rozdílným přístupem je tzv. sunrise period, v minulosti využitá u domény .info a .eu – tento termín označuje dobu, po kterou může oprávněný držitel označení předregistrovat konkrétní doménu stejnou či podobnou jeho označení, a to před spuštěním domény jako takové. Od předregistrace musí být samozřejmě schopen tvrzené právo prokázat, přičemž do vyřešení případných sporů není příslušná doména zprovozněna.

2.4. Spory z doménových jmen v globálním kontextu

Bez ohledu na druh TLD vyplývají spory z doménových jmen z obdobných příčin. Ty

je možné rozdělit do následujících několika skupin, z nichž nejvýznamnější je tzv. cybersquatting (někdy označován též jako domain grabbing). Jedná se v obecnosti o zneužití first come – first serve principu, kdy dochází okupaci doménového jména ke škodě vlastníka práva na označení odpovídajícího příslušnému doménovému jménu (např. vlastníka ochranné známky) či osoby s obdobným právem k jinému označení, a to bez oprávněného zájmu na doméně nebo ve zlé víře.⁶ Ačkoliv to nemusí být na první pohled zřejmé, není cybersquatting svou povahou jednoznačný – sice zde na dochází k zásahu do práv subjektu, jemuž příslušná práva na označení svědčí; aby k tomu ovšem mohlo vůbec dojít, musí předcházet zanedbání zásady vigilantibus iuris právě ze strany tohoto subjektu, což je zvláště flagrantní v případě podnikatelů nadaných přinejmenším povinností péče řádného hospodáře. Úskalí en bloc přístupu k posuzování cybersquattingu by se projevilo právě v situacích, kdy by se konkrétní termín sice shodoval se zapsanou ochrannou známkou nebo firmou, nicméně by jinak byl např. obecným označením celé skupiny výrobků, jménem určité osoby, nebo dokonce běžným slovem⁷ (blíže k tomu pojem rozlišovací způsobilosti v kapitole této práce věnované ochranným známkám). Pouze při důkladném zvážení všech těchto okolností je možné cybersquatting v jednotlivých případech skutečně dovodit. Většinou je za tímto účelem vyžadováno naplnění současně tří kritérií, a to:

- shodnost nebo zaměnitelnost doménového jména s ochrannou známkou, firmou, jménem nebo jiným označením, k němuž svědčí právo žalobci,
- držitel doménového jména na něm nemá žádný oprávněný zájem, tzn. zejména nemá s doménovým jménem žádnou spojitost, nebo pod ním neprovozuje žádné stránky
- absence dobré víry držitele doménového jména – jeho registrace je pouze za účelem budoucího prodeje žalobci, zabránění žalobci v užívání doménového jména, poškození jeho podnikání, parazitování na jeho pověsti atd.

Celkový výčet kritérií se přirozeně různí s ohledem na jurisdikci, ve které je konkrétní řízení vedeno, např. v USA je v řízeních před soudem vyžadováno obchodní užívání příslušné domény.⁸

⁶ JANSÁ, Lukáš. Cybersquatting a jeho podoby. Právo IT [online]. 22.9.2008 [cit. 13.04.2015]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/cybersquatting-a-jeho-podoby>.

⁷ Velice ilustrativní je slovo Apple, které je sice firmou IT korporace Apple Inc., ale zároveň je tento termín anglickým označením pro jablko, podobně jako v USA relativně běžným příjmením.

⁸ PELIKÁNOVÁ, Radka a Karel ČERMÁK. Právní aspekty doménových jmen. Praha: Linde, 2000, S. 20-100

Faktickým derivátem cybersquattingu je tzv. front running, kterým je zneužití vyhledávačů volných doménových jmen ze strany samotných registrátorů. V takovém případě sám registrátor provozuje podobný vyhledávač, kdy v případě zadání dotazu na dosud neregistrovanou doménu dojde k jejímu zaregistrování ze strany samotného registrátora a následné nabídky k jejímu prodeji.⁹

Další skupinu tvoří tzv. typosquatting, kterým je registrace doménového jména podobného již existující relevantní doméně, které využívá možných překlepů uživatele při zadávání adresy (např. gogle.com). V tomto případě je důkazní situace nejsložitější, k dovození zlé víry dochází prostřednictvím nekalé soutěže v případech, kdy je na cílových stránkách umístěna reklama, či jiný obsah sloužící k obohacení jejich provozovatele.

2.5. UDRP

Z čistě procesního hlediska bývá první a nejobtížnější otázkou určení samotné jurisdikce sporu, jakož i aktivní a pasivní legitimace stran. Vždy zde existují alespoň tři dotčené subjekty, a to přihlašovatel domény, její registrátor a osoba tvrdící její neoprávněné užívání. Zejména v případě generických domén nezřídka dochází k situacím, kdy je každá z těchto tří osob státním příslušníkem jiné země. Vzhledem k různosti právních řádů a rozhodovací praxe jednotlivých zemí nemá velkého smyslu se na tomto místě blíže souvisejícím otázkám věnovat, nicméně nejen z tohoto důvodu bývají součástí podmínek registrace (smluv) doložky zakotvující alternativní řešení sporů (alternative dispute resolution, ADR).

Pravidla ADR řízení pro spory z doménových jmen, přijatá ICANN na základě doporučení WIPO (Světové organizace duševního vlastnictví) v roce 1999, se nazývají UDRP (*The Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy*). Svou podstatou se jedná o smluvní mechanismus spočívající na povinnosti přihlašovatele domény podřídit se ADR řízení v případech, kdy třetí strana mající oprávnění k příslušnému

⁹ K soudnímu sporu z front runningu došlo např. v případě amerického registrátora Network Solutions Inc, In: Techcrunch.com, *Network Solutions, ICANN Sued Over Domain Front Running*, [online]. [cit. 11.04.2015], Dostupné z <http://techcrunch.com/2008/02/25/network-solutions-icann-sued-over-domain-front-running/>

označení napadne doménové jméno a nedostatek dobré víry, a dále upravuje některé procesní aspekty řízení samotného. K řízení jsou pak příslušní tzv. poskytovatelé ADR (*ADR Providers*), kterých je v současné době pět - *World Intellectual Property Organization Arbitration and Mediation Center* (WIPO Center) v Ženevě, *Asian Domain Name Dispute Resolution Center* (ANDRC) s kanceláři v Hong Kongu, Pekingu, Kuala Lumpur a Soulu., *National Arbitration Forum* (NAF) ve městě Minneapolis, *The Czech Arbitration Court Arbitration Center for Internet Disputes*, kterým není nikdo jiný než Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR v Praze, a konečně *Arab Center for Domain Name Dispute Resolution* (ACDR)¹⁰. Procesní úpravu řešení sporů představují *Jednotné zásady řešení sporů* (*RUDRP - Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy*), přičemž jednotlivá centra vydávají svá doplňková pravidla.

UDRP se v této své podobě uplatní u všech gTLDs zřízených před rokem 2012 (tedy u těch původních), jelikož ICANN požadavek na jejich sjednání s přihlašovatelem zahrnul do svých smluv s příslušnými registrátory. V rámci UDRP je možné požadovat zrušení doménového jména a jeho převod na žalobce.¹¹

Je třeba zdůraznit, že UDRP ADR řízení, ač je často vedeno před rozhodčími soudy, není samo rozhodčím řízením, které by zakládalo překážku litispendence a rozhodnutí *rei iudicata*, podobně není exekučním titulem.¹²

¹⁰ List of Approved Dispute Resolution Service Providers. ICANN. *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*. [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.icann.org/en/help/dndr/udrp/providers>.

¹¹ Odst. 3 Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, ICANN, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <https://www.icann.org/resources/pages/policy-2012-02-25-en>

¹² PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2012, S. 205-209

3. Právní úprava doménových jmen v českém právním řádu

Touto kapitolou se dostáváme od nezbytného technického a právního úvodu v globální perspektivě k samotné povaze domén v českém prostředí. První otázkou, která v souvislosti s doménovými jmény vyvstane na mysl, je jejich samotná právní podstata. Tato problematika má svou historickou genezi, přičemž není ani dnes možné říci, že by byla z teoretického pohledu vyřešena. K tomu přispívá i situace, kdy na rozdíl od například Spojených států amerických¹³, které jsou tradičním lídrem v reflexi fenoménů, přinášejících rozvojem informačních technologií do pozitivního práva, není konkrétní problematika doménových jmen v České republice de lege lata nikterak upravena, a to jak samostatným předpisem, tak ani rámcovým zohledněním v některém z lege generalis jednotlivých odvětví práva. Na tom se bohužel nezměnilo nic ani po přijetí recentního občanského zákoníku (zák. č. 89/2012 Sb., dále „oz.“), u kterého nezbyvá než konstatovat, že přes svůj, stále zhusta používaný přívlastek „nový“ se tato jeho novost jistě neprojevuje v aktuálnosti rozsahu úpravy, kdy se sice vrátili instituty v agrární společnosti veskrze praktické (jako právo pastvy či vyřešení otázek okolo včelích rojů), nicméně úprava fenoménů informační společnosti bohužel převážně absentuje.

3.1. Teoretické pojetí a historický vývoj úpravy

Z pohledu klasického kontinentálního (římskoprávního) dualismu práva, tedy jeho dělení na právo soukromé a veřejné, spadá problematika doménových jmen jednoznačně do oblasti soukromého práva, jelikož ani jeden ze dvou (či v případě sporu tří) subjektů zde nevystupuje z pozice nositele veřejné moci.¹⁴ Komplikovanější je již ovšem subsumpce práv k doménovým jménům pod práva (majetková) absolutní či relativní.

Základní názory na právní charakter domén jsou historicky dva, přičemž první akcentuje povahu jejich vzniku a samotné existence jako obligace mezi přihlašovatelem domény a jejím registrátorem, přičemž ji definuje pouze jako závazek, tedy relativní majetkové právo působící inter partes¹⁵, a druhý, který ji chápal jako

¹³ Anticybersquatting Consumer Protection Act (ACPA), Truth in Domain Names Act 2003

¹⁴ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, S. 114-115.

¹⁵ např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012

jinou majetkovou hodnotu ve smyslu původní úpravy (§ 118 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb.), nyní jako nehmotnou věc („*Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty*“; § 496 odst. 2 oz.), která je existencí závazku pouze objektivně podmíněna. Na tomto místě je nutné si uvědomit, že samotná registrace domény registrátorem je svou povahou pouze *umožněním* její existence, nikoliv jejím *vytvořením* ve smyslu svébytného označení, jelikož k němu fakticky došlo již podáním žádosti o registraci přihlašovatelem. Analogicky lze tuto situaci připodobnit k vyjádření autorského díla, například románu, kde papír, na němž je román zachycen, představuje pouze hmotný substrát umožňující vznik a objektivní existenci díla, nicméně bez právní vazby na jeho vytvoření, kdy právní osud papíru nemusí nutně sledovat právní osud románu. Po provedení registrace konkrétním přihlašovatelem mu začne svědčit právo doménu užívat, požívat (umístěním obsahu pod ní), jakož i s doménou disponovat, přičemž doména samotná má svou samostatně existující majetkovou hodnotu, která může být tržně oceněna právě v případech jejího převodu.

Co se týče držby, je dle § 987 oz. držitelem ten, kdo vykonává právo pro sebe. Aby mohl být někdo považován za držitele, musí mít nad věcí faktickou moc a musí mít úmysl nakládat s věcí jako s věcí vlastní. V případě doménových jmen není na první pohled zjevné, zda má faktickou moc nad doménou její přihlašovatel, či registrátor. V tomto směru je podle mého názoru nutno vyjít z objektivní reality věci, kdy se trvání registrace odvíjí od vůle přihlašovatele, nikoliv registrátora – za předpokladu plnění smluvních povinností (fakticky placení poplatku) není registrátor oprávněn doménu zrušit či výkon přihlašovatele jinak omezit, zrušení je naopak výlučným právem a rozhodnutím přihlašovatele. Tím je zároveň naplněn i požadavek na trvalý nebo opětovaný výkon, jelikož uplynutí registrační periody je z této perspektivy nutno vidět nikoliv jako vnější okolnost determinující existenci domény, ale jako vůlí přihlašovatele ovlivnitelnou událost, kdy nezaplacení poplatku je omisivním jednáním sledujícím zánik, resp. opuštění domény jako věci. Úmysl nakládat s doménou jako s vlastní je pak u přihlašovatele jednoznačně dán, u registrátora o něm nemůže být řeči.

3.2. Povaha doménového jména ve světle recentní úpravy

Vzhledem k výše uvedenému se přikláním k názoru právní povahy domény jako

nehmotné věci, která je předmětem absolutních majetkových práv zejména vůči svému přihlašovatel, jako **držby práva sui generis** (ve smyslu ust. § 988 odst. 1 oz., cit: „*Držet lze právo, které lze právním jednáním převést na jiného a které připouští trvalý nebo opakovaný výkon.*“), bez toho, aby se jednalo o právo vlastnické. Všechny znaky držby, tedy požadavek na to, aby byla řádná, poctivá a pravá¹⁶ jsou v případě domén splněny, přičemž právo držby je zákonem zakotveno jako věcné, absolutní majetkové právo.¹⁷ Na základě toho dovozují vztah subjektu, kterému svědčí práva na označení či obdobná (není-li jich, tak subjektu který doménu přihlásil jako první v návaznosti na *first come – first serve* princip) k doméně jako oprávněného držitele, naproti tomu na neoprávněného přihlašovatele zde bude pohlíženo jako na držitele nepoctivého či nepravého.

Tuto konstrukci lze podpořit mimo jiné i a contrario srovnáním s licenci (včetně autorskoprávní), která je relativním majetkovým právem¹⁸, přičemž licenci nabývá její nabyvatel pouze právo dílo užívat, příp. požívat, nikoliv s ním ovšem disponovat či jej mít za vlastní, kdy nabyvatel licence je zásadně osobou odlišnou od autora díla.

Kromě již zmiňované skutečnosti samostatně existující majetkové hodnoty domény je podstatným významem absolutní majetkoprávní povahy poměru k doméně zejména jeho působení erga omnes ve smyslu ust. § 976 oz.: „*Za absolutní občanská subjektivní práva se označují ta, u kterých právu určité osoby (oprávněné osoby) odpovídá povinnost neurčitého (neomezeného) počtu všech ostatních osob (povinných osob). Povinnost všech ostatních osob spočívá ve zdržení se všeho, co by rušilo subjektivní právo oprávněné osoby.*“¹⁹ To je dle mého názoru pro doménová jména zcela případné, naproti tomu konstrukce práv k doméně jako relativních, tzn. inter partes relace mezi přihlašovatelem a registrátorem se jeví jako neudržitelná zejména v případě cybersquattingového sporu.

V teoretické rovině bychom se dostali do dosti bezvýchodné situace po položení

¹⁶ § 994 oz.

¹⁷ Srov. § 977 oz.: „*Jen zákon stanoví, která práva k majetku jsou absolutní.*“

¹⁸ JAROLÍMKOVÁ, Andrea: Jak se změní autorské právo?, IN: Právní rádce č. 4/2013, rubrika Akta, str. 12 - 15

¹⁹ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol.: *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, S. 329

otázky, jak je možné pouhou existencí obligace zasáhnout do práva jiného konkrétní doménu užívat, které vlastně ani neexistuje (jelikož doména je v tomto pojetí jedinečným právním poměrem mezi dvěma konkrétní subjekty), resp. jak si může poškozený toto své neexistující právo nárokovat. Dalším, již o poznání praktičtějším dopadem, ve kterém se tato logická disharmonie odráží, je okruh přípustných žalovatelných nároků. V situaci, kdy jsou stranami sporu oprávněný a neoprávněný držitel, dochází v podstatě jakýmkoliv enunciatem, jehož objektem je doménové jméno, ať už znějícím na zdržení – v takovém případě fakticky obligaci z moci úřední ruší, či převáděcím, kterým je provedena jakási ex lege cese závazku, k zásahu do práv a povinností registrátora, tzn. třetí osoby, konkrétně do jeho kontraktační svobody, což je minimálně na samotné hranici prolomení zásady legální licence. Tento závěr také plně reflektoval Nejvyšší soud ČR²⁰. V tomto bodě se ovšem situace stává poněkud absurdní, jelikož jedinou zbývající myslitelnou povinností, kterou může soud uložit, je odregistrace domény žalovaným, což jím bude v praxi také promptně splněno, ovšem za současné registrace té samé domény jiným, s žalovaným spřízněným subjektem.

Ten, jemuž svědčí práva k označení či jiná, u nichž je v řízení prokázáno, že jim sporná doména odpovídá, se stává oprávněným držitelem domény již okamžikem jejího vzniku z titulu těchto jeho práv bez ohledu na skutečného přihlašovatele, což má mimo jiné za následek ten, že příslušné rozhodnutí soudu je deklaratorní povahy (což je opět zcela v souladu s úvahou NS obsaženou v rozsudku GLOBTOUR²¹, cit.: „*Soudy nesprávně zaměňují rozhodnutí deklaratorní za rozhodnutí konstitutivní (rozhodnutí o změně držitele domény). Konstitutivní rozhodnutí soudu jsou výjimkou a mohou být vydávána pouze v případech, kdy zákon soudu výslovně přiznává oprávnění založit právní poměr (práva a povinnosti) mezi stranami.*“

3.3. Práva na označení a doménová jména

Teoretická dimenze domén, jak byla popsána v předcházejících podkapitolách, není sama o sobě ve vztahu ke sporům z nich vznikající nejen dostačující, ale zpravidla ani nepředstavuje meritum věci. Bez ohledu na absolutně či relativně majetkoprávní

²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012

²¹ rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012

povahu domény může poprvé dojít ke kolizi práv různých subjektů až po provedení její registrace. K nim dochází v případě, že subjektu odlišnému od přihlašovatele svědčí práva k odpovídajícímu označení, ať už z ochranných známek, k obchodní firmě, jiných nezapsaných označení, či osobnostní právo člověka, za splnění dalších podmínek. Podstatné je, že z povahy *first come – first serve* musí taková práva existovat historicky dříve, než je registrace domény provedena. Sporným pak je, zda-li je do těchto práv registrací domény jiným subjektem zasaženo (a její původní přihlašovatel je tudíž držitelem nepoctivým²², nebo nepravým²³), a jejím oprávněným držitelem je tedy z titulu těchto práv žalobce. Za tímto účelem zde v rámci následujících třech podkapitol rozeberu jednotlivé instituty práv na označení, přicházejících obyčejně do úvahy, podrobněji.

3.3.1. Ochranné známky

K nejflašantnějším kolizím dochází v případě ochranných známek. Ochranné známky jsou v České republice upraveny zákonem č. 441/2003 Sb., současně je ČR vázána Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2008/95/ES ze dne 22. října 2008, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách, a několika vzájemně provázanými mezinárodními smlouvami, výběrem Pařížskou úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví (Pařížská unijní úmluva) z roku 1883, Madridskou dohodou o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek (1891) a Dohodou o obchodních aspektech práv k průmyslovému vlastnictví (TRIPS) z roku 1994, upravujících tuto problematiku na eurounijní či světové úrovni.

Ochrannou známkou může být dle zákona jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby. Tuto pozitivní definici samu o sobě je třeba chápat nikoliv jako vyčerpávající, ale především jako vymezení forem a druhů označení způsobilých veřejnoprávní ochrany. Zároveň platí, že ochranná známka může existovat vždy jen ve spojení s konkrétními výrobky nebo službami, které

²² § 992 oz., odst. 1., cit: „... Nepoctivě drží ten, kdo ví nebo komu musí být z okolností zjevné, že vykonává právo, které mu nenáleží“.

²³ § 993 oz.: „Neprokáže-li se, že se někdo vetřel v držbu svémocně nebo že se v ni vloudil potajmu nebo lstí, anebo že někdo usiluje proměnit v trvalé právo to, co mu bylo povoleno jen výprosou, jde o pravou držbu.“

označuje, což se označuje jako princip speciality známkoprávní ochrany.²⁴

K požadavku grafického znázornění se vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozhodnutí C-273/00 Sieckmann ze dne 12. 12. 2002 takto: „*Ochranná známka, jenž se skládá ze symbolu, který není vizuálně znázornitelný, může být ochrannou známkou, pokud je možné tento symbol graficky popsat, a to především za užití obrazců, čar nebo písmen, a pokud je toto popsání jasné, jednoznačné, srozumitelné, trvalé a objektivní. Čichový vjem požadavky na grafický popis nesplňuje, a to ani uvedením chemického složení, popisem slovy nebo uložením vzorku nebo jejich kombinací.*“ Veškerá označení, která nejsou vyjádřena nebo vnímatelná jinak než v grafické podobě, jsou tudíž neschopná zápisu do rejstříku ochranných známek. Ačkoliv vývojové tendence v této oblasti směřují obecně k rozšíření legálního rozsahu znaků, kterými může být ochranná známka tvořena, čistě zvukové, čichové, světelné či pohybové ochranné známky jimi bez dalšího zatím nejsou.

Konkrétně tedy ochrannou známkou může být slovní označení v běžném písmu (slova, jména, spojení slov a číslic apod.), slovní označení ve zvláštním grafickém písmu, například rukopis, speciální typ písma, velikost a sklon písma, stínování nebo šrafování písma, obrazová označení (kresby), kombinovaná označení slova a kresby (loga), prostorová (trojrozměrná) označení tvořená tvary výrobků nebo jejich obalů (např. láhve), a barva jako taková. Kombinace uvedených možností je v zásadě možná (např. láhev s etiketou) přičemž z logiky věci plyne, že v případné kolizi doménových jmen jsou relevantní ochranné známky slovní, popřípadě slovní kombinované. Vyjma slovních označení v běžném písmu může být ochranná známka přihlášena v černobílém nebo barevném provedení. Ochrana barevné ochranné známky pak v sobě zahrnuje i podobu užitých barev a jejich uspořádání.

V jiné rovině je možné na dělení ochranných známek pohlížet i kritériem účelu užití. Z tohoto pohledu je možné rozlišit ochranné známky výrobní, které se vztahují k podniku a zboží které vyrábí, ochranné známky obchodní, používané pro zboží, které podnik prodává, tedy tehdy, kdy předmětné zboží stejného druhu a provedení je vyráběno pro jednoho vývozce či prodejce více výrobními podniky nebo se na jeho

²⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 6 A 39/2001

výrobě podílí více výrobců současně – v praxi se jedná například o tzv. privátní značky obchodních řetězců. Z druhé strany je možné identifikovat ochranné známky registrované předem pro případ rozšíření výroby o další druhy zboží, a ochranné známky registrované z důvodu zabránění jinému jejich použití, jelikož jsou podobné či zaměnitelné s již existujícími zavedenými známkami přihlašovatele.

Základní kritéria, která musí každá ochranná známa pro dosažení svého účelu splňovat, jsou obsahová závislost známky na subjektu, pro který má být vytvořena, originalita a nevšednost, dobrá rozlišovací schopnost od známek již zapsaných, zavedených a používaných, neměnnost vzhledu a časová stálost, jednoduchost, výraznost, snadná zapamatovatelnost a všestranná použitelnost. Slovní ochranná známka by měla být typicky krátká, zvučná a ve vztahu k daným výrobkům či službám samozřejmě vhodná. Bez ohledu na konkrétní následné grafické zpracování by měla mít zvolená slova dostatečnou rozlišovací způsobilost, tedy by neměly být čistě popisným údajem. K tomu Nejvyšší správní soud ČR v rozhodnutí sp. zn. 4 As 1/2008 ze dne 30. 3. 2009: *„Je na místě připomenout, jaké funkce jsou ochranným známkám tradičně připisovány: 1. funkce rozlišovací (identifikační) spočívající v rozlišení výrobků (služeb) pocházejících od různých výrobců (poskytovatelů služeb). V tomto ohledu se nejedná o „pouhou“ funkci ochranné známky, ale schopnost rozlišit výrobky či služby pocházející od různých výrobců (poskytovatelů služeb) je přímo pojmovým znakem ochranné známky. Konstatování, že základním rysem ochranné známky je její rozlišovací funkce, se opakovaně objevuje také v judikatuře Evropského soudního dvora: „Základní funkcí ochranné známky je zaručit spotřebiteli a koncovému uživateli totožnost původu označeného výrobku tím, že je mu umožněno bez jakékoli možnosti záměny odlišit výrobek nebo službu od výrobků nebo služeb jiného původu.“ (např. rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 29. 9. 1998, Canon Kabushiki Kaisha v. Metro-Goldwyn-Mayer, Inc., C-39/97, bod 28), 2. funkce záповědní (ochrannou známku může užívat jen její majitel), 3. funkce ochranná (chránit spotřebitele před klamáním o původu a vlastnostech výrobků, resp. služeb), 4. funkce propagační, resp. reklamní (usnadnit propagaci výrobků či služeb). Vůdčím posláním ochranné známky (inherentní, především její funkci rozlišovací) je však její funkce soutěžní, tj. pomoci výrobcům, resp. poskytovatelům služeb prosadit se na trhu, na trhu se udržet či upevnit svou pozici v soutěži s konkurenčními výrobci (poskytovateli služeb). V tomto bodě se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje*

s názorem podávaným v odborné literatuře: užití ochranné známky je především soutěžním jednáním. Z tohoto pohledu převažuje u ochranné známky funkce soutěžní a [tomu], kdo tohle nechápe, zůstane (...) problematika ochranných známek navždy utajena.“ (Pítra, V. Několik poznámek k legislativnímu záměru ve známkovém právu. Průmyslové vlastnictví, č. 1, 1994, s. 5).“

Institut ochranných známek stojí dále na principu teritoriality, neboť ochranná známka musí být jako ochranná známka zapsána v příslušném rejstříku (resp. veřejném seznamu), přičemž ve smyslu uvedených předpisů a mezinárodních smluv požívají na území České republiky ochrany známka národní, mezinárodní (WIPO) a ochranná známka Společenství (Evropské unie; EUOIP / OHIM). Výjimkou z principu registrace jsou nezapsaná označení – tzv. všeobecně známé ochranné známky. Ty jsou zakotveny ve článku 6bis Pařížské unijní úmluvy a článku 16 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS), přičemž se jedná o takové označení, které se v praxi stalo pro daný výrobek či službu natolik specifickým a vžitým, že získalo rozlišovací schopnost pro shodné nebo podobné výrobky či služby svého vlastníka v příslušném okruhu veřejnosti, čímž požívá stejné ochrany jako (zapsané) ochranné známky i bez zápisu. K uplatnění práva z takové známky je třeba, aby její vlastník onu všeobecnou známost dokázal v každém konkrétním řízení, přičemž taková známka získává stejné procesní postavení jako formálně chráněná práva zapsaná do rejstříku.

Určitou disproporcí mezi jednotlivými ochrannými známkami představuje také institut dobrého jména ochranné známky. Dobré jméno je zde vyjádřením skutečnosti, že veřejnost ochrannou známkou v důsledku jejího užívání zná a spojuje ji s určitými vlastnostmi, které od výrobků nebo služeb takto označených očekává, což má za následek zvýšení hodnoty známky. Podstatným znakem je, že taková známka nemusí být pro daný druh zboží či služeb zapsána, případně nemusí být zapsána vůbec (tedy všeobecně známá ochranná známka). K tomu se vyjádřil například Městský soud v Praze pod sp. zn. 8 Ca 43/2005: „*Ustanovením § 7 zákona č. 441/2003 Sb. byl do českého právního řádu zaveden institut známky s dobrým jménem. Dobré jméno (dobrá pověst, renomé) je u ochranné známky vyjádřením toho, že veřejnost známku v důsledku jejího užívání zná a spojuje ji s dobrými vlastnostmi, které od výrobků nebo služeb takto označenými očekává, a věnuje jí svou důvěru. Tato skutečnost má za*

následek zvýšení hodnoty takové známky. Znamka s dobrým jménem (dobrou pověstí, renomé) je známkou natolik silnou, že odlišuje jejího vlastníka od jiných osob bez omezení na určitý druh zboží nebo služeb, a to i v tom případě, není-li zapsána. Znamka s dobrým jménem tedy může být jak ochrannou známkou formálně registrovanou, tak známkou všeobecně známou. V tomto směru v souvislosti se zavedením ochranné známky s dobrým jménem se zúžilo vymezení pojmu všeobecně známé známky. Všeobecně známou známkou může být podle nového návrhu zákona takové označení, které svou ochranu získalo nikoli zápisem do rejstříku, ale získáním své všeobecné známosti. Na rozdíl od právní úpravy provedené zákonem č. 137/1995 Sb. není podle zákona č. 441/2003 Sb. všeobecně známá známka automaticky chráněna pro všechny výrobky a služby, nýbrž jen pro ty z nich, pro které se stala v příslušném okruhu veřejnosti všeobecně známou; to však nebrání, aby ochrana byla rozšířena na všechny výrobky a služby za předpokladu, že všeobecně známá známka získala dobré jméno, tj. stala se významnou ve veřejnosti tak, že užívání pozdějšího označení bez řádného důvodu by nepoctivě těžilo z dobrého jména všeobecně známé známky.“

Implicitně je patrné, že příslušná známka musí být skutečně užívána, kdy dobré jméno vzniká určitou kombinací stupně její známosti mezi veřejností a očekávaných dobrých vlastností výrobků či služeb. Pro prokázání uvedeného nejsou stanoveny žádná pevná kritéria; je tedy třeba vyjít ze všech relevantních skutečností, jako podílu ochranné známky na trhu, povědomí o ochranné známce, intenzitu a délku užívání ochranné známky a podobně, jak následujícím způsobem dovodil například Nejvyšší soud ČR pod sp. zn. 23 Cdo 2662/2012 ze dne 29. 10. 2013: *„Znamka s dobrým jménem (dobrou pověstí, renomé) je známkou natolik silnou, že odlišuje jejího vlastníka od jiných osob bez omezení na určitý druh zboží nebo služeb. Ochrana poskytovaná známce s dobrým jménem není podmíněna zjištěním, že mezi známkou s dobrým jménem a kolidujícím označením existuje takový stupeň podobnosti, že by v příslušné části veřejnosti existovala mezi nimi pravděpodobnost záměny. Pro stupeň podobnosti mezi známkou s dobrým jménem a označením je postačující, že si příslušná část veřejnosti vytvoří spojení mezi označením a známkou (viz též rozsudek ESD Adidas – Salomon, C-408/01). Pokud jde o újmu způsobenou rozlišovací způsobilostí ochranné známky (viz např. v rozhodnutí L'Oréal SA, C-487/07, body 38–41), označovanou rovněž výrazy „rozmělnění“, „zeslabení“ nebo „zastření“, dojde k ní tehdy, je-li oslabena schopnost této ochranné známky označovat výrobky nebo služby, pro které je zapsána, jelikož*

užívání identického nebo podobného označení třetími osobami vede k roztržštění identity ochranné známky a jejího působení na veřejnost. Co se týče pojmu „protiprávní těžení z rozlišovací způsobilosti ochranné známky nebo jejího dobrého jména“, označovaného rovněž výrazy „parazitování“ a „free-riding“, neváže se na újmu, kterou utrpěla ochranná známka, nýbrž na těžení z užití totožného nebo podobného označení třetí osobou. Zahrnuje zejména případ, kdy se v důsledku přenosu image ochranné známky nebo vlastností, jež jsou s ní spojovány, na výrobky opatřené totožným nebo podobným označením, jedná o jasné kořistění jdoucí ve stopách ochranné známky s dobrým jménem. (...) Je-li z konkrétního způsobu používání označování výrobků žalovanou patrné, že se jedná o parazitování na dobrém jménu ochranné známky žalobkyně, o „free-riding“ (vezení se, těžení, kořistění z dobrého jména) či o jiný podobný způsob označování, jímž žalovaná zasahuje do práv žalobkyně, není zapotřebí zkoumat, jaký druh výrobků je takto označován. Rovněž není v dané souvislosti rozhodující, zda žalovaná označuje své výrobky ochrannou známkou (dříve řádně zapsanou, jak sama opakuje ještě i v dovolání) nebo zda je označuje jakýmkoliv jiným označením (běžným, neregistrovaným).“

Dalším principem známkoprávní ochrany je princip priority, tedy starší právo přednosti. Datem vzniku práva přednosti se rozumí datum podání přihlášky ochranné známky. V případě všeobecně známé ochranné známky se bude ona všeobecná známost zkoumat k datu podání přihlášky pozdější ochranné známky. Tento princip vychází ze zjevné skutečnosti, kdy by zapsání označení shodné s již existující ochrannou známkou znamenalo nejen popření práv vlastníka ochranné známky, ale současně i popření podstaty rozlišovací způsobilosti, tedy cíle ve vztahu ke spotřebitelům. Princip priority představuje ve vztahu ke starší ochranné známce absolutní ochranu. Rozdíly marginální, tedy spočívající například v typu písma, přidáním druhového nebo popisného označení apod. nevedou k závěru o netotožnosti předmětných označení. Přihlašované označení musí být odlišné od již zapsaného označení do té míry, aby nemohlo dojít k záměně na trhu při užívání ochranné známky, a to z pohledu spotřebitelské veřejnosti, pro které je především ochranná známka učena.

Mimo úvodem předestřenou pozitivní definici ochranné známky, respektive konstatování, že vyčerpávající pozitivní definice v zásadě není možná, dále

legislativní konstrukce zakotvuje formou důvodů pro odmítnutí ochrany negativní vymezení ochranné známky v podobě taxativního výčtu absolutních překážek jejího zápisu. Podle materiálního rozsahu mohou být označení buď úplně nezpůsobilá k zápisu do rejstříku, kdy označení nemůže být zapsáno vůbec, nebo částečně nezpůsobilá k zápisu, tedy může být zapsáno jen s určitou výhradou, omezením nebo na základě souhlasu třetí osoby.

Vyjma takového označení, které nemůže ochrannou známku vůbec tvořit ve smyslu již předestřené výkladu pozitivní definice, je další absolutní překážkou odrážející základní definiční znak ochranné známky absence rozlišovací způsobilosti. Jelikož jednou z primárních funkcí ochranné známky je její schopnost svými unikátními znaky individualizovat zboží či služby, které jí mají být označeny, nestačí pouze, aby se odlišovala od již známých označení, ale svou formou a obsahem byla dostatečně originální v tomto směru. Posuzování jednotlivých označení je komplexní proces, beroucí v úvahu kombinaci subjektivních i objektivních prvků, kdy je vždy nutné vyjít z celkového dojmu, kterým označení působí, a to s přihlédnutím k povaze zboží či služeb a dalším relevantním faktorům.

Rozlišovací způsobilostí samotnou se pak rozumí vlastnost, na základě které je spotřebitel schopen rozeznat výrobky či služby z určitého obchodního zdroje, přičemž je možné rozeznávat rozlišovací schopnost různých stupňů. Nejsilnější kategorií, která požívá velmi silné právní ochrany, jsou o fantazijní či smyšlené známky, které samotné nemají smysl. Taková známka vyžaduje značné náklady na propagaci, aby byla s to vejít do povědomí spotřebitelů. Jako příklad z minulosti může sloužit například známka KODAK pro fotoaparáty a fotografický materiál. Další kategorií jsou v běžném jazyce užívaná obvyklá slova, která ovšem mohou vysoké rozlišovací způsobilosti nabýt, pokud jejich význam nijak nesouvisí s výrobky, které označují. Zde je možné uvést za příklad značku cigaret CAMEL (společně s obrázkem velblouda), mající ve vztahu k cigaretám vysokou rozlišovací způsobilost.

Výlučně popisná označení zpravidla trpí nedostatkem rozlišovací způsobilosti ve vztahu ke „svým“ výrobkům či službám. Jedná se o označení, která se skládají z pouhých údajů o druhu, místě, způsobu výroby, času, jakosti, vlastnosti, určení výrobků, ceně nebo množství. Popisná označení je možné demonstrovat na situaci

anglického výrazu pro jablko – apple, které není jistě možné zapsat jako ochrannou známku pro jablka, nicméně ve vztahu k výpočetní technice je schopné vysoké rozlišovací způsobilosti. V praxi jsou problematická označení tvořená toliko údajem o výchozí surovině.

Za předpokladu naplnění schopnosti rozlišení výrobků či služeb z různých obchodních zdrojů může být jako ochranná známka zapsán i reklamní slogan. Dle evropské judikatury by mělo být při posuzování rozlišovací způsobilosti sloganu zohledněno, zda má slogan více významů, zda přináší prvky pojmového napětí či překvapení, a díky tomu působí vynalézavě, překvapivě či neobvykle, zda představuje slovní hříčku nebo může být vnímán jako fantazijní, překvapující a neočekávaný, zda je určitým způsobem originální či chytlavý či zda vyžaduje určité úsilí při jeho interpretaci²⁵.

Označení, které a priori rozlišovací způsobilost nemělo, ji může ve vztahu k daným výrobkům či službám v důsledku propagace a užívání časem nabýt. Na druhou stranu je možný i proces opačný, kdy určitá ochranná známka zobecní v běžném povědomí natolik, že začne být chápána spíše jako označení samotného druhu výrobků (v minulosti např. lux, cola), a příslušné označení tedy svou distinktivitu ztratí.

Z negativního výčtu způsobilosti označení stát se ochrannou známkou je dále možní uvést výluky veřejnoprávního charakteru. Mezi ty patří zákaz označení odporujících dobrým mravům či veřejnému pořádku, tedy nejružnější označení neslušná, hanlivá, odkazující na rozličné extrémistické ideologie, ale je možné tak chápat i označení v rozporu s dobrými mravy hospodářské soutěže. Pod tento zákaz spadají i o značení státních a mezinárodních institucí, orgánů či úřadů (např. EURATOM, Senát, Ministerstvo spravedlnosti apod.), zkratky politických stran, nebo označení jiných veřejnoprávních entit (např. Česká televize).

Další výlukou je zákaz klamavosti, které se vyvinulo z původně poněkud restriktivního chápání v intencích demonstrativního zákonného výčtu (povaha, jakost nebo zeměpisný původ výrobku nebo služby) poměrně široce směrem k chápání ochranné známky perspektivou průměrného spotřebitele, jak dovodil například

²⁵ Rozsudky Soudního dvora Evropské unie C-398/08 P, Vorsprung durch Technik, a Tribunálu T-523/09, Wir machen das Besondere einfach

Městský soud v Praze pod sp. zn. 8 Ca 408/2007 ze dne 7. 5. 2009: „Při posouzení, zda je označení způsobilé vyvolat omyl, vychází správní orgán z hlediska průměrného spotřebitele, který má průměrnou paměť, průměrnou pozornost a průměrný smysl pro detail, kdy v jeho paměti utkví pouze všeobecné znaky označení a jeho celkový dojem. Průměrný spotřebitel zastupuje relevantní okruh veřejnosti, tj. osoby, kterým jsou určité výrobky či služby určeny. (...) Klamavost označení spočívá i v tom, že název státu obsažený v označení vyvolává představu, že se jedná o státní orgán. Průměrného spotřebitele pak může posuzované označení uvést v omyl i kvůli jeho grafickému znázornění. Zde je třeba vzít v úvahu i to, že průměrný spotřebitel zpravidla nemá možnost bezprostředně porovnat podobu označení se skutečným označením státního orgánu či stálého rozhodčího soudu. (...) Ustanovení § 4 písm. g) zákona o ochranných známkách neobsahuje taxativní, ale pouze demonstrativní výčet skutečností, které mohou způsobit klamavost označení.“

Výslovně byla také převzata úprava TRIPS ohledně výluky znaků vysoké symbolické hodnoty, zejména náboženských symbolů, kterou je nutno pojímat dostatečně široce jednak ve vztahu k okruhu možných prvků, které pod ni spadají, ale současně i z hlediska a contrario zápisu symbolů urážlivých vůči těmto chráněným hodnotám. V realitě dneška přicházejí na mysl velice konkrétní loga určitých iniciativ, které by v případě snahy o jejich zápis ochrannou známkou tento aspekt zřejmě naplnily. Vyloučena jsou samozřejmě také označení příčící se jiným právním předpisům.

Poslední význačnou kategorií výluk jsou takové ochranné známky, jejichž přihláška nebyla zjevně podána v dobré víře. Pod ní spadají snahy o zápis spekulativních ochranných známek nikoliv za účelem jejich následného užívání v obchodním styku, ale čistě s vidinou dosažení zisku z perspektivní známkové transakce, nebo snahy o parazitování na rozlišovací způsobilosti již existující ochranné známky.

Z charakteru řízení ohledně registrace ochranné známky vyplývá, že rozlišovací způsobilost nedokazuje přihlašovatel, ale jeho nedostatek musí být v případě pochybností shledán ex officio. Z toho lze implicitně dovodit závěr, že zapsané ochranné známky rozlišovací způsobilostí disponují.

Základním účinkem zápisu ochranné známky do rejstříku je výlučné právo vlastníka

ochranné známky užívat ochrannou známkou ve spojení s výrobky nebo službami, pro které byla zapsána, a tomu odpovídající právo domáhat se zákazu rušení třetími osobami, tj. zákazu užívat v obchodním styku shodná nebo podobná označení pro shodné nebo podobné výrobky a služby bez souhlasu vlastníka ochranné známky. Jakožto nehmotný statek je ochranná známka věcí v právním slova smyslu kdy, vlastnické právo k ochranné známce vzniká zápisem do příslušného veřejného seznamu, přičemž vlastníkem ochranné známky je osoba v něm zapsaná. Zmíněný princip teritoriality se projevuje také tím způsobem, že právní vztahy k ochranným známkám se řídí právem země ochrany (tzv. *lex loci protectionis*). Užívání ochranné známky se děje zejména tak, že je ochranná známka nějakým způsobem umístěna na výrobek či jeho obal, nebo je použita v reklamě, je jí označena provozovna a podobně.

Nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat označení shodné s ochrannou známkou či označení, které z důvodu své podobnosti vzbuzuje možnost záměny s ní pro výrobky nebo služby, které jsou shodné s těmi, pro které je ochranná známka zapsána, či označení shodné nebo podobné s ochrannou známkou s dobrým jménem pro odlišné výrobky či služby.²⁶ V obecné rovině může v rámci obchodního styku dojít k užívání faktickému či fiktivnímu. Aplikace ochranné známky na výrobcích jejich obalech, v souvislosti se zbožím, nebo pokud je prováděna ve spojitosti se skutečnou nebo připravovanou obchodní činností, představuje užívání faktické. Užívání pro reklamu a propagaci, nebo obdobné mimo spojitost se samotným uváděním zboží na trh, je pak užitím fiktivním. Ilustrativní užití ochranné známky pro potřeby výuky, nebo jiné její využití, které přímo či nepřímo nesměruje k obchodní realizaci zboží nebo služeb se pak za obchodní užití považovat nedá. Ačkoliv spojení „v obchodním styku“ představuje tzv. relativně neurčitý právní pojem, kdy zákon obsahuje pouze demonstrativní výčet takového jednání, nemůže být pochyb, že z obecného pohledu se o obchodní styk v případě registrace ochranné známce odpovídajícího doménového jména jedná.

Souhlas vlastníka k užití ochranné známky bývá udělován licenční smlouvou, kdy dochází toliko k poskytnutí užívacího práva, nikoliv ke změně osoby vlastníka jako takové. Toto užívací právo vzniká dnem zápisu licenční smlouvy do rejstříku

²⁶ § 8 zák. č. 441/2003 Sb

ochranných známek a působí erga omnes.

Zatímco v případě užití totožného označení odpovídajícího ochranné známce na totožných výrobcích či službách se jedná o absolutní ochranu, u které není třeba zkoumat další okolnosti, v případě totožného nebo podobného označení a totožné nebo podobné produkce je třeba zkoumat existenci pravděpodobnosti záměny na straně veřejnosti, které v sobě zahrnuje i nebezpečí asociace. Tou se rozumí situace, kdy si veřejnost při spatření předmětného označení vybaví danou ochrannou známku. Podobným označením je pak takové, které svými jednotlivými znaky vytváří nebezpečí záměny u průměrného spotřebitele ve vztahu k výrobkům či službám chráněným ochrannou známkou. K podobnosti slovních označení se vyjádřil Nejvyšší správní soud ČR pod sp. zn. 9 As 181/2012 ze dne 29. 5. 2014: *„Pro srovnávání slovních označení soud prvního stupně dovodil řadu pomocných kritérií. Za prvé, průměrný spotřebitel obvykle přikládá větší význam počáteční části slov než částem následujícím, byť tato úvaha neplatí ve všech případech. V některých rozsudcích bylo naopak konstatováno, že význam první části označení nelze přeceňovat, neboť při porovnávání jednotlivých označení z hlediska jejich možné zaměnitelnosti je třeba posuzovat označení jako celky. Za druhé, i když průměrný spotřebitel vnímá obvykle ochrannou známku jako celek a nezabývá se jejími jednotlivými detaily, nemění to nic na tom, že si spotřebitel při vnímání slovního označení rozloží toto označení na slovní prvky, které mu naznačují konkrétní význam nebo které se podobají slovům, která zná. Za třetí, průměrný spotřebitel nebude u složené ochranné známky za rozlišovací a převládající prvek celkového dojmu vyvolaného touto ochrannou známkou považovat její popisný prvek, ale její prvek fantazijní.“*

Za podobné výrobky či služby se považují ty, které mají stejné nebo blízké podstatné znaky, jako jsou vlastnosti, užití nebo funkční určení. Samotné zařazení do stejných či odlišných tříd výrobků a služeb nemusí teoreticky mít na tento aspekt žádný vliv.

Vymáhání práv z ochranných známek, podobně jako vymáhání práv z průmyslového vlastnictví celkově, má dvě dimenze – soukromoprávní a veřejnoprávní, jejichž úprava je navíc rozšířena speciálním předpisem²⁷. V soukromoprávní oblasti přicházejí

²⁷ Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

v úvahu nároky zdržovací a odstraňovací. Dále je možné požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Posuzování konkrétního sporu v případě doménových jmen se bude samozřejmě odvíjet od jeho skutkových okolností, kdy musí být zvažovány zejména otázky časové (*first come – first serve basis* je v zásadě totéž, jako princip priority ochranných známek, s výhradou všeobecně známé ochranné známky), otázky teritoriální (domény jsou ze své podstaty záležitostí celosvětovou, u ochranných známek je poskytována ochrana jen – z globálního pohledu – některým), a otázky dotýkající se principu speciality známkoprávní ochrany, což je nejkontroverznějším momentem, jelikož mohou vedle sebe legitimně existovat dvě shodné ochranné známky (a jim odpovídající domény), přičemž je ovšem každá zapsána pro jinou kategorii zboží či služeb.²⁸

Obdobným způsobem jako k ochranným známkám je poskytována ochrana k označením původu a zeměpisným označením.²⁹ Tato oblast je především k vazbě na doménová jména natolik marginální, že její podrobnější rozbor přesahuje účel této práce.

3.3.2. Nekalá soutěž

Další oblastí sporů z doménových jmen je nekalá soutěž. Právní regulace nekalé soutěže v občanském zákoníku je založena na koncepci kombinace generální klauzule nekalé soutěže a zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže, které jsou zákonem demonstrativně vypočteny.³⁰

Generální klauzule nekalé soutěže stanoví, že kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Z demonstrativně vypočtených skutkových podstat nekalé soutěže se domény mohou dostávat do konfliktu zejména se zákazem klamavého označování zboží a služeb, vyvolání

²⁸ ČERMÁK, Karel. Spory týkající se doménových jmen v soudní praxi. In: JAKL, Ladislav. *Uplatňování doménových jmen v rámci podnikatelských aktivit: [sborník příspěvků ke konferenci]*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů, 2007, s. 90-103.

²⁹ Zák. č. 452/2001 Sb.

³⁰ § 2976 oz.

nebezpečí záměny, a parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele. Nekalosoutěžní ochranu rovněž požívá zásah do práv z obchodní firmy podnikatele, která je podobně jako ochranné známky zapsaným označením, přičemž ochrana práv k obchodní firmě náleží tomu, kdo ji po právu použil poprvé³¹. Oproti ochranným známkám se obchodní firma ovšem nevztahuje pouze ke konkrétní kategorii zboží či služeb.

Nekalosoutěžní jednání má objektivní charakter, kdy je rozhodující výsledek příslušného jednání, nikoliv skutečnost, zda-li bylo rušitelem zaviněné (ať už úmyslně či nedbalostně), bez ohledu na pohnutky, které k danému jednání vedly. Jak je z generální klauzule patrné, nekalá soutěž je formulována dosti široce a nalezne uplatnění v rozsáhlejší spektru případů, než které přichází v úvahu v případě ochranných známek, pročež bude níže rozvedena podrobněji.

První podmínka generální klauzule nekalé soutěže spočívá v nezbytnosti, aby se jednání uskutečnilo v hospodářském styku (oproti předcházející úpravě obchodního zákoníku, hovořící pouze o „jednání v hospodářské soutěži“³², přičemž v případě jednání v hospodářském styku jde o pojem širší³³). Takové jednání je v judikatuře vykládáno velmi široce³⁴, kdy se odvíjí od vymezení tzv. soutěžního vztahu, odvíjejícího se od pojmu soutěžitele.

Úpravu soutěžitele je možno nalézt v § 2972 o.z., který jej definuje jako toho, „*kdo se účastní hospodářské soutěže*“. Dle této definice jím může být jak fyzická, tak právnická osoba, tedy v podstatě kdokoliv, kdo jedná v hospodářském styku a má zájem na výsledku hospodářské soutěže (k tomu Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. 32 Odo 1464/2006: „*Nekalosoutěžně jednajícím nemusí být pouze ten, kdo se sám hospodářské soutěže v daném oboru bezprostředně účastní, ale může jím být i třetí osoba, která svým jednáním do této soutěže nekalosoutěžně zasáhne. Je ovšem přitom třeba dovodit konkrétní zájem nekalosoutěžně jednajícího na úspěchu jednoho soutěžitele na úkor druhého, tj. na výsledku soutěže dvou soutěžitelů.*“).

³¹ § 423 oz.

³² § 44 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb.

³³ Kolektiv autorů. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1770. ISBN 978-80-7400-287-8.

³⁴ Např. Nejvyšší soud ČR pod sp. zn. 32 Odo 1642/2005

K otázce povahy relevantního trhu jakožto výrobového, nikoliv determinovaného územím (zeměpisný trh), se vyjádřil například Městský soud v Praze pod sp. zn. 19 Cm 153/2008, kdy shrnul, že *„tato koncepce (zeměpisného, pozn.) ohraničení relevantního trhu neodpovídá současné situaci na globalizovaném trhu s výrobky, kdy je výrobek konkrétního výrobce na trh daného státu umisťován dovozcem či prodejcem (tj. třetí osobou), která se pak fakticky ocitá v soutěžním vztahu k případnému porušovateli“*, což je pojetí více než případné pro oblast doménových jmen.

Z obecného hlediska se v hospodářském styku (soutěžním vztahu) nemusejí ocitnout pouze přímí konkurenti, ale také subjekty, jejichž zboží či služby jsou vzájemně zaměnitelné (tedy případy nepřímé konkurence), nebo subjekty podnikající ve zcela odlišných hospodářských odvětvích, a dokonce i subjekty nepodnikající vůbec (např. stát, jednotka územní samosprávy, spolky, nadace, ústavy apod.), pokud je dán jejich zájem na výsledku soutěže (k tomu znovu Nejvyšší soud ČR ve sp. zn. 32 Odo 1464/2006: *„Nekalosoutěžně jednajícím nemusí být pouze ten, kdo se sám hospodářské soutěže v daném oboru bezprostředně účastní, ale může jím být i třetí osoba, která svým jednáním do této soutěže nekalosoutěžně zasáhne. Je ovšem přitom třeba dovodit konkrétní zájem nekalosoutěžně jednajícího na úspěchu jednoho soutěžitele na úkor druhého, tj. na výsledku soutěže dvou soutěžitelů.“*; obdobně Nejvyšší soud ČR, sp. zn. 29 Odo 106/2001, kde zdůraznil *„motivaci jednání soutěžním záměrem, nikoli záměrem jiným“*). Za takového soutěžitele v širším slova smyslu (také někdy označované jako soutěžitele ad hoc) lze považovat také různá zájmová sdružení a společenství.

Tento přístup nabývá významu právě v případě registrace doménových jmen, která jsou shodná či zaměnitelná s firmou nebo jinými označeními, která užívá konkrétní subjekt, za účelem zabránit tomuto oprávněnému subjektu v jejich užívání, nebo se tím obohatit, a to jak nabídnutím domény jejímu oprávněnému držiteli ke koupi, tak umístěním monetizujícího obsahu na stránky pod neoprávněně drženou doménou přístupné (což dopadá i na případy typosquattingu).

Druhá podmínka generální klauzule nekalé soutěže spočívá v rozporu daného jednání s *„dobrymi mravy soutěže“*, které je nutno odlišovat od dobrých mravů obecně,

příčemž posouzení této podmínky je otázkou právní, tedy je prováděno soudy na základě jejich vlastní úvah. I v případě interpretace pojmu „rozpor s dobrými mravy soutěže“ je ponechán poměrně široký prostor jejich rozhodovací praxi, odvíjející se od konkrétních okolností individuálního případu. Lze říci, že právě na základě této podmínky jsou judikaturou následně vytvářeny nepojmenované, neboli tzv. soudcovské skutkové podstaty nekalé soutěže.

V zásadě je možné konstatovat, že za jednání vždy rozporné s dobrými mravy soutěže je možné považovat každé jednání, které je v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem, a to s poukazem na zásadu *ignorantia legis non excusat*, a to jak v oblasti nejruznějších veřejnoprávních předpisů, tak i některých předpisů soukromoprávních. Další skupinou nepojmenovaných skutkových podstat nekalé soutěže je jednání nenaplnující znaky zákonných (pojmenovaných) skutkových podstat nekalé soutěže, ale těmto se blíží, což typicky dopadá také na některé případy cybersquattingu (zpravidla v podobě praktiky podobné vyvolání nebezpečí záměny). Třetí teorií uváděnou skupinou je pro úplnost ostatní jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, jako např. určité formy guerilla marketingu, ambush marketingu apod.³⁵

Třetí podmínka generální klauzule spočívá ve způsobilosti předmětného jednání přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům. Z povahy nekalé soutěže jakožto ohrožovacího deliktu je tedy dostačující, pokud jinému soutěžiteli či zákazníkovi hrozí z objektivního hlediska potenciální vznik újmy (což je ona způsobilost újmu přivodit). Jinými slovy není skutečný vznik újmy pro naplnění této podmínky nezbytný, přičemž existence újmy jako takové není s touto způsobilostí totožná. Pojem újmy je chápán občanským zákoníkem i dosavadní praxí dosti široce, kdy v sobě zahrnuje jak újmu materiální (tedy škodu), tak nehmotnou.

Minimální rozsah újmy, oproti kupříkladu trestnímu právu, není zákonným předpokladem pro naplnění této podmínky, a tedy nekalé soutěže obecně. Vycházeje z prvku potenciality by měla být příslušná újma reálně hrozící (tedy nikoliv spekulativní či nepříliš pravděpodobná), ovšem její výši není nutné prokazovat.

³⁵ Ondřejová, *Obchodněprávní revue*, 2014, s. 287–292

Mezi zákazníky, vzpomínané v druhé polovině třetí podmínky, je pak nutno řadit nikoliv pouze spotřebitele³⁶, ale i jiné osoby, které nepodnikají (včetně osob právnických), a také právnické či fyzické osoby podnikající, pokud se však v hospodářském styku ocitnou v postavení slabší strany³⁷.

Na tomto místě je nezbytné se ve stručnosti věnovat jednomu z hlavních hledisek, které souvisí se třetí podmínkou generální klauzule, a to aspektem tzv. průměrného spotřebitele ve světle uvedeného v předešlém odstavci je nutno pod tímto pojmem chápat obecně zákazníka, což ostatně odpovídá rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie³⁸. Toto hledisko je dalším projevem zásady ochrany slabší strany zmiňované již výše, která je recentním občanským zákoníkem celkově široce reflektována.

V současné době je pojetí průměrného spotřebitele v rozhodovací praxi tuzemských soudů historickým vývojem sjednocené s evropským přístupem, kdy jsou na něj v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie kladeny vyšší nároky stran jeho informovanosti, obezřetnosti a soudnosti, a to s ohledem na konkrétní případ v kontextu dalších faktorů, zejména sociálních, kulturních či jazykových aspektů prostředí, v němž se nachází.

Na okraj je případně uvést, že pojem „průměrný spotřebitel“ není doktrínou ani judikaturou používán výlučně, ale bývá nahrazován termíny „běžný spotřebitel“ (jak je například užito v českém překladu směrnice o nekalých obchodních praktikách³⁹), „modelový spotřebitel“ nebo „průměrný jednotlivce“⁴⁰.

V případě vymezení pojmu průměrného spotřebitele v daném řízení se opět jedná o otázku právní, tedy nikoliv skutkovou, jinými slovy je záležitostí úvahy soudu bez

³⁶ Definované § 419 oz. následovně: „*Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.*“

³⁷ Kolektiv autorů. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1770. ISBN 978-80-7400-287-8.

³⁸ např. rozhodnutí sp. zn C-112/99, „Toshiba Europe GmbH proti Katun Germany GmbH“, podle kterého je rozhodným měřítko průměrného jednotlivce, jímž v daném případě nebyl konečný spotřebitel, ale obchodník, který dále prodával náhradní díly nabízené soutěžitelem a jiné spotřební zboží

³⁹ 2005/29/ES

⁴⁰ ESD C-112/99

nařízení znaleckého posudku nebo průzkumu veřejného mínění spotřebitelů, což vychází mimo jiné z recitálu 18 již zmiňované směrnice o nekalých obchodních praktikách.

V rámci evropského práva byl průměrný spotřebitel definován Soudním dvorem Evropské unie tzv. formulí „Gut Springenheide“, podle níž platí, že pro určení, zda je označení, ochranná známka nebo reklamní označení či dotyčný výrok způsobilý klamat kupujícího, je nutno vzít v úvahu předpokládané očekávání průměrného spotřebitele, který je v rozumné míře dobře informovaný a v rozumné míře pozorný a opatrný.⁴¹ V jiné věci se SDEU vyslovil k duševnímu založení průměrného spotřebitele, kdy by se mělo jednat o „informovaného spotřebitele, jehož inteligenční kvocient není na hranici demence, ale jenž je schopen se na základě relevantních informací svobodně rozhodnout“⁴².

Ve vztahu k doménovým jménům, konkrétně k problematice typosquattingu, se v otázce průměrného spotřebitele vyjádřil Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí sp. zn. 3 Cmo 460/2005 následujícím způsobem: *„Na průměrného uživatele internetu, a tedy i potenciálního návštěvníka webových stránek účastníků, je třeba hledět jako na věci znalého „spotřebitele“. Tento „průměrný“ uživatel internetu si je ze své zkušenosti dobře vědom důležitosti každého písmene, číslice a znaménka v označení jakékoli adresy v internetové síti, a tedy i nezbytnosti naprosto přesného užití určitého doménového jména k otevření jím výhradně žádaných webových stránek (pokud neužije vyhledávače k nabídce adres při zadání konkrétního hesla). Pak nelze mít za prokázané, že zněním doménových jmen webových stránek účastníků „průměrný“ uživatel internetu bude maten a nerozliší je.“*

Co se uplatnění nároků z titulu nekalé soutěže týče, je předně nutno uvést, že zákon⁴³ okruh pasivně legitimovaných osob, tedy těch, kteří mohou být žalována z nekalosoutěžního jednání, vymezuje jako rušitele. Tento pojem je obsahově širší pojmu soutěžitele, neboť jím může být i jiná osoba – například tzv. osoba pomocná. O

⁴¹ SDEU C-210/96, „Gut Springenheide GmbH, Rudolf Tusky proti Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt – Amt für Lebensmittelüberwachung“

⁴² SDEU C-315/92, „Verband Sozialer Wettbewerb eV proti Clinique Laboratoires SNC a Estee Lauder Cosmetics GmbH“

⁴³ § 2988 oz.

tu se podle teorie jedná tehdy, pokud za sebe soutěžitel „*nechá jednat jiného, nebo mu dá k takovému jednání podnět nebo jej podporuje nebo pro sebe využije*“⁴⁴. V případě sporů z doménových jmen by se tedy typicky jednalo o situaci, kdy je určitá doména registrována jiným subjektem než provozovatelem obsahu pod ní se nacházející, a to na popud takového subjektu.

Zmiňované ustanovení současně obsahuje taxativní katalog právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži. Konkrétně se jedná o nárok zdržovací, odstraňovací, na přiznání přiměřeného zadostiučinění, náhradu škody, a vydání bezdůvodného obohacení. Ten, kdo se domnívá, že byl ve svých právech prostřednictvím institutu nekalé soutěže poškozen, může uplatnit buď některý z těchto nároků samostatně, nebo více z nich kumulativně (či dokonce všechny, samozřejmě za předpokladu naplnění podmínek pro jejich přiznání).

Jak již bylo uvedeno v případě třetí podmínky generální klauzule, dostačující je pouhá způsobilost přivození újmy, od čehož se odvíjí nároky na zdržení se nekalosoutěžního jednání a odstranění nekalosoutěžního stavu, kde způsobilost přivození újmy postačuje. Naproti tomu u nároku na náhradu škody, na přiměřené zadostiučinění a vydání bezdůvodného obohacení je nezbytné, aby újma již nastala, a to buď materiální pro nárok na náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení, nebo nemateriální v situaci přiměřeného zadostiučinění.

Z daného hlediska lze tedy uvedené právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži rozčlenit do dvou kategorií podle jejich funkcí, a to zabraňovací a kompenzační.

Do prostředků zabraňovacích lze zahrnout ty, v důsledku jejichž úspěšného uplatnění by mělo fakticky dojít k zamezení dalšímu pokračování či setrvávání v nekalosoutěžním jednání, konkrétně tedy žalobu na zdržení se nekalosoutěžního jednání a na odstranění nekalosoutěžního stavu.

Z povahy věci může zákazník uplatnit zdržovací nárok v užším okruhu skutkových podstat, než připadá v úvahu v případě soutěžitele. Jak již bylo v jiné části textu

⁴⁴ Kolektiv autorů. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1770. ISBN 978-80-7400-287-8.

naznačeno, problematika formulace petitů v žalobách uplatňujících zdržovací nárok je poměrně obtížná, jelikož prostor pro vhodné řešení nacházející se mezi póly petitu pojatého příliš široce, tedy neurčitě, a příliš úzce, tedy jednoduše obejitelného marginální modifikací zakázaného jednání, není příliš velký. Zdržovací nárok se nepromlčuje⁴⁵.

Žaloba na odstranění nekalosoutěžního stavu (tedy obnovení stavu, který zde existoval před nekalosoutěžním zásahem rušitele), se označuje rovněž jako odstraňovací nebo restituční žaloba. Rozdíl oproti nároku na zdržení se nekalosoutěžního jednání spočívá v tom, že protiprávní stav již musí zásadně nastat. Důvod spočívá v především preventivním charakteru zdržovací žaloby, kdy žaloba na odstranění nekalosoutěžního stavu směřuje do minulosti, protože se týká odstranění zdroje negativních účinků vzniklých v důsledku nekalosoutěžního jednání, které již nastaly. Jinými slovy tedy tato žaloba spočívá primárně v odstranění příčin, a nikoliv následků nekalosoutěžního jednání, jako je tomu v situaci žaloby zdržovací. Okruh aktivně legitimovaných účastníků je u této žaloby stejný jako u žaloby zdržovací, a stejně tak se tento nárok nepromlčuje. Za odstranění závadného stavu je přitom z perspektivy absolutního charakteru práv k doméně možno považovat její převod na oprávněného držitele.

Kompenzačními právními prostředky jsou pak ty, v důsledku jejichž úspěšného uplatnění by mělo dojít k určité náhradě či satisfakci za nekalosoutěžní jednání. Jedná se tedy o žalobu na vydání bezdůvodného obohacení, na přiznání přiměřeného zadostiučinění a na náhradu škody.

Přiznání přiměřeného zadostiučinění je vázáno na zavinění rušitele, kdy zde platí domněnka nedbalosti („*způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti*“⁴⁶), přičemž její vyvrácení může být v praxi poměrně složité. Institut přiměřeného zadostiučinění slouží k náhradě újmy imateriální, tedy nikoliv k náhradě škody. Může se přitom obecně jednat například o poškození pověsti, ztráta prestiže z hlediska solidnosti a poctivosti, snížení přitažlivosti nabídky pro zákazníky apod. Podle jiných ustanovení zákona⁴⁷ se

⁴⁵ § 611 oz.

⁴⁶ § 2911 oz.

⁴⁷ § 2951 oz.; „*Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené*

přiměřené zadostiučinění poskytuje primárně pekuniárně (v penězích), ačkoliv dosavadní judikatura (odrážející právní úpravu před rekodifikací soukromého práva) upřednostňuje spíše jeho nepeněžitou formu (typicky omluvu). Kumulativní souběh obou dvou forem ovšem není vyloučen. Konkrétní výše peněžního přiměřeného zadostiučinění v penězích pak je soudem přiznána na základě jeho úvahy, kdy příslušná sazba není zákonem stanovena – kritériem v daném případě by měla být právě ona přiměřenost.

Na nárok z náhrady škody dopadá sama o sobě dosti rozsáhlá obecná úprava občanského zákoníku, přičemž se pro účely této práce budu dále věnovat ve stručnosti pouze specifikům v oblasti nekalé soutěže. Obecně jsou předpoklady odpovědnosti za škodu z nekalosoutěžního jednání jeho protiprávnost (kdy příslušné jednání může být jak komisivní, tak omisivní), vznik škody, příčinná souvislost mezi nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody (skutečné nebo ušlého zisku) a zavinění rušitele (s domněnkou nedbalosti). Nárok na náhradu škody, podobně jako nárok na přiměřené zadostiučinění, je založen na subjektivním principu⁴⁸, tedy na zavinění rušitele. Nárok na náhradu škody se promlčuje v tříleté subjektivní a desetileté objektivní lhůtě, případně ve lhůtě patnácti let, pokud byla škoda způsobena úmyslně.

Posledním kompenzačním prostředkem je vydání bezdůvodného obohacení, které se taktéž řídí obecnými ustanoveními zákona. Tato povinnost je zákonem chápána jako plná naturální restituce, tedy ten, kdo se bez spravedlivého důvodu majetkově obohatí na úkor jiného je povinen vydat vše, co tímto způsobem nabyl (přesné vyčíslení konkrétní výše bezdůvodného obohacení z nekalé soutěže bývá v praxi často problematické). Tento nárok se promlčuje stejným způsobem jako náhrada škody.

Na okraj se v této kapitole dovoluji zmínit i návrhu na vydání předběžného opatření, jakožto často používaném procesněprávním nástroji⁴⁹ v případě sporů z doménových jmen. Předběžné opatření je právním prostředkem preventivní povahy zdržovacího charakteru, jenž slouží k rychlému zamezení vzniku nebo pokračování újmy způsobené nekalosoutěžním jednáním (přes nezbytnost složení jistiny navrhovatelem). Podstatou

újmou“

⁴⁸ § 2910 oz.

⁴⁹ § 74 a násl. a § 102 o.s.ř.

řízení o vydání předběžného opatření je, že se neprovádí dokazování zda-li dané jednání je či není nekalou soutěží, ale postačí, pokud je pravděpodobnost nekalosoutěžního jednání „dostatečně osvědčena“.

3.3.3. Jméno člověka a název právnické osoby

V teorii je jméno člověka řazeno mezi všeobecná osobností práva, přičemž občanský zákoník zakotvuje jejich úpravu v institutu ochrany osobnosti.⁵⁰ Systematika účinného občanského zákoníku řadí úpravu jména člověka (fyzické osoby) a jména (názvu) právnické osoby shodně do statusové úpravy osob, tedy hlavy druhé první části, proto se jim i zde přes jejich poněkud rozdílnou povahu budu věnovat v rámci jedné podkapitoly.

I přes nastíněné systematické legislativní zařazení jména člověka odrážející jeho specifické postavení oproti ostatním složkám osobnosti mimo vlastní rámec ochrany osobnosti, tvoří z teoretického hlediska její integrální součást (a tedy jednu z jejích složek), což se odráží na faktu, že je nutné jej v tomto kontextu vykládat. Pro problematiku doménových jmen je podstatná také skutečnost, že právní ochrany v soukromém právu nepožívá pouze samotné jméno člověka ve smyslu jeho zákonného vymezení, ale obdobné ochrany užívají i jiná příznačná soukromá označení (tedy pseudonym). Na druhou stranu nároky z ochrany jména mohou vzniknout i tehdy, byla-li použita pouze jednotlivá část jména (např. jen jméno či jen příjmení).

Co se vymezení soukromoprávního označení člověka v obecné rovině týče, je jej z pohledu recentní právní úpravy občanského zákoníku možné rozlišit na jméno člověka v širším slova smyslu, skládající se z označení vyplývajících z rodinného poměru, tedy osobního jména a příjmení, případně dalších označení považovaných z hlediska matričního pořádku za součást jména v tomto směru, a jiných soukromých označení, neboli již zmiňovaného pseudonymu. Mezi jméno v širším slova smyslu ovšem nespádají ve světle recentní úpravy taková označení, která nejsou součástí přesné podoby jména, kupříkladu nejrůznější zdobněliny, tituly, umělecké značky apod., které ovšem mohou být zahrnuty pod ona jiná soukromá označení. Podstatné je

⁵⁰ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol.: *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, S. 249

zmínit, že občanský zákoník nelimituje rozsah přípustných označení člověka v soukromém styku na pojem jména ve smyslu matričního pořádku, ale uznává svobodu jedince na volbu vlastního pojmenování, což je důvodem její ochrany v rámci absolutního osobnostního práva.

Rozlišení mezi těmito dvěma kategoriemi spočívá toliko v prvku veřejného zájmu na jednotném způsobu označení člověka v podobě předpokládané veřejným právem⁵¹. Okrajovým aspektem je skutečnost, že absolutní osobnostní ochrany ze soukromoprávní perspektivy požívá jméno tak, jak bylo člověku v souladu se zákonnými požadavky určeno, a to bez ohledu na stav matričního zápisu (oproti úřednímu styku, kde je povinnost užívání jména v podobě dle matričního zápisu). Tzv. dobré jméno pak představuje výraz jiných složek osobnosti, zpravidla cti či pověsti, kdy zásah do něj nabývá difamačního charakteru, nikoliv povahy zásahu do jména ze statusového hlediska.

Již zmiňovaný pojem pseudonymu postrádá konkrétní legální definici⁵². V souladu s výše uvedeným je nutno jej chápat jako pojem v sobě zahrnující jakékoli označení přijaté člověkem, přičemž jím samotným nemusí být ani vytvořen, pro užívání v soukromém styku odlišné od jména daného člověka, jako krycí jméno, osobní značka či podobně (vyloučena není ani odlišná podoba než slovní, například grafická), přičemž je nutno mít na paměti že pseudonym v popisovaném obecném soukromoprávním smyslu, upravený občanským zákoníkem, není obsahově shodný s pojmem pseudonymu autorskoprávního⁵³.

Jelikož je počátek používání, ukončení používání či změna pseudonymu vnitřním rozhodnutím člověka, nikoliv právním jednáním, je třeba tuto skutečnost pojímat jako faktickou otázku, a tedy podrobit dokazování v případě sporu. Stejně tak je nerozhodné, zda-li je příslušné označení obecně známé nebo jakkoliv příznačné pro konkrétního člověka. Nezáleží přitom, zda nepříznačnost vyplývá z povahy označení jako takové, z důvodu záměrného utajení pravé totožnosti, nezavedenosti takového označení apod. Tento aspekt může mít vliv toliko na možnost uplatnění případných

⁵¹ zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení

⁵² srov. § 79 oz.

⁵³ § 7 zák. č. 121/2000 Sb.

nároků z ochrany pseudonymu v daném právním režimu, což platí podobně u společného pseudonymu (např. názvu hudební skupiny). Na druhou stranu je nutné odlišovat jméno člověka z právního hlediska od firmy nebo podnikatelského dodatku, pokud je daný člověk podnikatelem. Stejná situace nastává v případě, je-li jméno člověka součástí ochranné známky. V obou dvou případech se jedná o odlišná označení ve smyslu samostatných předmětů soukromého práva. Z důvodu povahy pseudonymu jakožto statku osobnostní povahy se nejedná o věc v právním slova smyslu.

Stejně ochrany jako jméno pseudonym požívá, jakmile vejde ve známost. Známostí je přitom v této souvislosti nutno chápat známost v rámci konkrétní situace z objektivního hlediska, kdy by dané okolnosti mohly ve veřejnosti vyvolat dojem, že se jedná o konkrétního člověka. Ochrana práva na pseudonym především spočívá ve výlučné možnosti člověka, pro kterého je pseudonym příznačný, jej používat a bránit se proti neoprávněnému užívání někým jiným, a to za stejných podmínek jako v případě jména člověka. Společný pseudonym nezpůsobilý individualizace konkrétního člověka této statusové ochrany, jak již bylo naznačeno, nepožívá. Na okraj je možné uvést, že osoba vystupující pod pseudonymem nese následky omylů a újem třetích osob z toho vzniklých.

Z obecnějšího hlediska spočívá specifikum jména na rozdíl od ostatních stránek osobnosti v tom, že není její přirozenou součástí, ale důsledkem společenského vývoje. Jak známo, člověk se jménem jako takovým nerodí (na rozdíl od osobní svobody, důstojnosti, cti apod.), nýbrž je mu určeno, případně jej může v různých podobách nabývat v průběhu života. To je reflektováno již výše zmíněnou systematikou, kdy podstata zákonné ochrany samotného jména proti jeho dotčení není ze své povahy primárně přirozenoprávní, nýbrž principiálně statusová. Z toho lze dovodit, že zásahem do jména samotného nevzniká újma na vlastním přirozeném právu člověka, ale jiná újma nemajetkové povahy. Jinými slovy je možné, aby k újmě na přirozených právech došlo v jiných oblastech ochrany osobnosti právě prostřednictvím užití jména. Následkem toho je možné v rámci zákonné ochrany osobnosti člověka rozlišovat ochranu původem přirozenoprávní, tedy práva být pojmenován a své jméno užívat, jeho svobodě na volbu vlastního soukromoprávního označení, a práva na ochranu důstojnosti, cti, vážnosti apod. při užívání jména, která

je tedy součástí ochrany osobnosti jako takové. Druhým okruhem je původem pozitivněprávní, tedy statusová ochrana související se zpochybněním práva ke jménu a neoprávněným zásahem do jména. Popsané rozlišení se také odráží v systematickém členění ochrany jména v občanském zákoníku. Jeho podstatný praktický význam je pak třeba spatřovat v tom, že povinnost k náhradě nemajetkové újmy poskytnutím přiměřeného zadostiučinění vzniká pouze pro případ újmy na přirozených právech člověka, nikoli však pro jiné případy nemajetkové újmy, byť osobnostní povahy.

S ohledem na téma této práce je také podstatná skutečnost, že jméno člověka bývá často prostředkem využívaným k difamacii jiné osoby, či ke způsobení jiné újmy na přirozených osobnostních právech. To ovšem představuje situaci dotčení jiných stránek osobnosti, než samotného jména, kdy člověk bez dalšího na svém jméně nedochází újmy. V tomto smyslu je na první odstavec čl. 10 LZPS („*Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno*“) nutno pohlížet nikoliv ve smyslu statusové ochrany jména jakožto zákonem vymezeného označení člověka, ale právě ochrany proti újmě na přirozených osobnostních právech jako takových. Jinými slovy je zde předmětem ochrany určitá hodnota osobnosti, kterou je možné chápat jako „dobré jméno“ dané osoby, tedy směřuje k situacím snížení důstojnosti či zásahu do soukromí, neboli obecně difamacii dotyčného, pokud se tak prostřednictvím jména člověka. V rovině podústavního práva by případný neoprávněný zásah tohoto charakteru následně představoval porušení ustanovení obecného práva na ochranu osobnosti⁵⁴. Popsaný závěr odráží setrvalou rozhodovací praxi, např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2304/99, cit.: „*Otázku případného dotčení jednotlivých dílčích práv v rámci práva na ochranu osobnosti podle ObčZ (40/1964 Sb., pozn.) je třeba u každého z takovýchto práv posuzovat samostatně. Proto je nutno zdůraznit, že například pro úvahu o neoprávněnosti zásahu do práva na podobu nebo na jméno fyzické osoby není důležité, zda jejich užití s sebou současně neslo znaky difamace. Porušení práva na podobu (nebo třeba též práva k podobizně), případně práva na jméno, apod., je nutno odlišit od práva na čest, důstojnost, resp. vážnost fyzické osoby.*“

V rámci pozitivněprávní, tedy statusové ochrany jména člověka platí, že pouze ten,

⁵⁴ § 81 oz.

komu jméno patří, má výlučné právo jej v soukromém styku užívat (často se hovoří v tomto směru o právu člověku na jméno), přičemž, jak již bylo uvedeno výše, rozlišuje současný občanský zákoník dvě hlavní skutkové podstaty zásahu do tohoto absolutního osobnostního práva, konkrétně o zpochybnění práva ke jménu a o zásah do jména (především jeho neoprávněným užitím).

Zpochybnění práva ke jménu v sobě zahrnuje jednak zejména právo člověka být v soukromém styku jeho vlastním jménem označován, oproti nutnosti strpět označování odlišné – ať už jménem jiné osoby či zcela jinak, samozřejmě nestalo-li by se tomu tak s jeho souhlasem. V teoretické rovině nabývá tento aspekt v oblasti doménových jmen na významu tím způsobem, že k němu může dojít v důsledku upírání možnosti jméno vůbec používat.

Ačkoliv občanský zákoník uvádí jako podmínku pro vznik nároku z ochrany jména existenci újmy pouze v případě zásahu do jména, nikoliv v situaci jeho zpochybnění⁵⁵, není přesto zřejmá na místě se domnívat, že by nebyla tato podmínka pro vznik odpovědnostních nároků pro zpochybnění práva ke jménu vyžadována. Důvodem je obecné pojetí koncepce ochrany osobnosti, ze které vyplývají i statusová práva stran ochrany práva na jméno, kdy by bez způsobilosti přivození újmy příslušné nároky pro ochranu práva na jméno postrádaly věcného opodstatnění. Z uvedeného lze vyvodit závěr, že spíše než o speciální úpravu partikulární skutkové podstaty se jedná o legislativně-technickou nedokonalost daného ustanovení.

Podstatou zásahu do jména je porušení výlučného práva člověka disponovat s ním, čemuž a contrario odpovídá právo požadovat, aby se někdo jiný zdržel jeho neoprávněného užití (k tomu např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 936/2005, cit.: *„V právu na podobu je nezbytné rozlišovat mezi právem na podobu v užším smyslu a mezi právem k podobizně. Předmětem práva na podobu je individualizovaná (identifikovatelná) podoba fyzické osoby jako jedna z významných hodnot osobnosti jednotlivce. Podmínkou ochrany práva na podobu je (obdobně jako tomu je i u ochrany práva k podobizně), že osoba je na základě zobrazení*

⁵⁵ Odst. 1 § 78 oz.: *„Člověk, který byl dotčen zpochybněním svého práva ke jménu nebo který utrpěl újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, zejména neoprávněným užitím jména, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.“*

identifikovatelná. Současně lze z uvedeného odvodit právo fyzické osoby, aby k ní byla přiřazována právě její podoba, a aby touto podobou byla identifikována. Vyložené obdobně platí též pro právo na jméno, jehož obsahem je výlučné právo fyzické osoby mít a užívat ke svému označení jména, disponovat s ním, bránit tomu, aby někdo jiný tohoto jména neoprávněně užíval, ale současně i právo nebýt označován jiným jménem, než jménem svým.“).

Klíčovým aspektem zůstává, že rozhodujícím je objektivní hledisko neoprávněného užití jména či jeho části, kdy takovým není bez dalšího každé použití označení odpovídající jménu člověka, jež někomu přísluší, ale jen za takových okolností, které by mohly v příslušné veřejnosti vyvolat dojem, že se jedná o konkrétního člověka⁵⁶. Z druhé strany tedy ze statusové povahy jména jako označení člověka vyplývá, že o neoprávněné užití v pozitivněprávní dimenzi jde toliko v tom případě, kdy je jméno použito v souvislosti, která se dotčeného ve skutečnosti netýká, bez ohledu na případný difamační charakter, typicky v souvislosti se zcela jinou osobou. V každém ohledu je ovšem nutné příslušné užití posuzovat v kontextu konkrétních okolností, které jej provázely.

Je zjevné, že neoprávněné užití jména člověka v doméně je k popsanému zásahu do práv způsobilé. Více jak v jiných případech se zde ovšem musíme vyrovnávat s faktem pravděpodobnosti více shodných jmen, přičemž každý jeho nositel může mít stejně legitimní zájem na jeho užití v doméně jako nositel jiný. Kvalitativně poněkud odlišná situace může nastat v případě známých osobností, kdy je třeba více zohlednit zlou víru přihlašovatele a jeho případnou snahu o dosažení neoprávněného majetkového prospěchu souvisejícího s registrací takové domény.

Z hlediska praxe se neoprávněné užití jména člověka stává aktuálním nejvíce v situacích jeho použití bez svolení v souvislosti s propagací určitého výrobku či služby. Již zmíněné objektivní hledisko v těchto případech akcentoval Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku sp. zn. 30 Cdo 181/2004, cit.: „*Za neoprávněné užití jména nelze ovšem považovat každé označení jménem, které je shodné se jménem, které někomu přísluší, nýbrž jen označení takovým jménem za okolností, jež by objektivně*

⁵⁶ K tomu např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2116/2006

mohly vyvolat dojem, že jde o konkrétní fyzickou osobu. Užití jména je třeba posuzovat v kontextu s okolnostmi, které toto užití provázely. Pokud k němu dojde při komerčním využití - například pro reklamní účely- zpravidla nepůjde o užití oprávněné.“ Shrnuto, neoprávněný zásah do jména je třeba spatřovat za okolností, které vyvolávají ve veřejnosti dojem, že poskytovatelem nabízených výrobků či služeb je nositel příslušného jména, či je s nimi spojen jiným způsobem, kupříkladu investičně, marketingově nebo obdobně. V konkrétním případě je samozřejmě nutné rozlišovat, zda-li použití jména představuje prosté konstatování skutečnosti týkající se například určitého jednání dotyčného, typicky v souvislosti s informací o použití určitého výrobku či služby, nebo zda-li je naopak taková informace z objektivního hlediska způsobilá vyvolat dojem, že se nositel jména na poskytování předmětných výrobků či služeb nebo na jejich propagaci podílí. Případná difamace, zásah do soukromí apod., jakožto důsledek takového zásahu, je, jak již bylo zmíněno výše, z hlediska vlastní ochrany jména nepodstatné. Na druhou stranu je poskytnutí svolení s užitím vlastního jména pro konkrétní, např. komerční účely třetí osobě samozřejmě možné, přičemž se tak většinou děje za úplatu.

Na okraj bych zde také zmínil, že otázka týkající se možnosti uplatnění absolutně právních nároků z ochrany jména v rámci postmortální ochrany osobnosti na základě jejího generálního ustanovení není zcela jednoznačná⁵⁷. Je možné se klonit k závěru vycházejícího z povahy jména jakožto součásti osobnosti jako takové, bez ohledu na jeho specifickou povahu, kdy se následně prostředky jeho ochrany uskutečňují v rámci jejich pravidel. Na základě této úvahy zde pak platí, že podobně jako u ostatních složek osobnosti člověka následně jejich postmortální ochrana vyplývá z požadavku na zachování úcty a památky zemřelého po jeho smrti, jejíž je i jméno součástí. Je ovšem třeba mít na paměti, že tato ochrana nalezne své uplatnění pouze, když dochází k možné újmě na posmrtné účtě k zesnulému, což může prostým použitím jména nastat spíše výjimečně (pro srovnání se nabízí zvláštní ochrana osobnostních práv autora nebo výkonného umělce k jejich jménu nebo jinému označení při užití díla či uměleckého výkonu podle autorského zákona⁵⁸). Užití jména člověka po jeho smrti jako doménového jména tedy samo o sobě ve statusovém smyslu neoprávněné být

⁵⁷ Kolektiv autorů. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 376. ISBN 978-80-7400-287-8.

⁵⁸ § 11, § 74 zák. č. 121/2000 Sb.

nemusí.

Nárok, kterého se může dotčený při porušení či ohrožení práva na jméno domáhat, je zdržovací a odstraňovací, přičemž tento výčet je taxativní. Oba dva se uplatňují shodným způsobem jak v případech porušení práva ke jménu či jeho zpochybnění, tak v situacích neoprávněného užití jména (zásahu do práva na jméno). Nárok na náhradu nemajetkové újmy, tedy poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v důsledku zásahu do samotného práva na jméno podle převažujícího názoru⁵⁹ zásadně nevzniká, jelikož dle právní úpravy přísluší pouze tam, kde zákon stanoví, příp. je stranami sjednáno⁶⁰. Občanský zákoník tak přitom zakotvuje ve vztahu k ochraně osobnosti pro případy újmy na přirozených právech, která jsou chráněna ustanoveními jeho první části⁶¹. S ohledem na již rozvedený charakter práva člověka na jméno jako práva statusového, nikoliv přirozenoprávního, jej pod toto pravidlo nelze podřadit, ačkoliv je též zařazeno v první části zákoníku. Vyloučit ovšem nelze možnost vzniku škody včetně bezdůvodného obohacení.

Jménem právnické osoby je její název, který je jedním z jejích základních identifikačních znaků, jenž má právnická osoba povinnost mít po celou dobu své existence. Podle konstrukce současného občanského zákoníku se pak firmou rozumí jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku, neboli v případě právnické osoby její název, tudíž úprava názvu pro firmu působí podpůrně. Název právnické osoby musí být určen v rámci příslušného zakladatelského právního jednání⁶², přičemž se zapisuje do veřejného rejstříku, ve kterém je právnická osoba evidována. Právnická osoba, resp. její oprávnění zástupci jsou povinni za ni pod jejím názvem jednat. V soukromoprávní rovině může vést nerespektování této povinnosti k neurčitosti nebo nesrozumitelnosti právního jednání, případně může být domnělý zástupce z takového právního jednání zavázán sám⁶³. Ačkoliv právní úprava stanoví explicitně zákaz kumulace více (alternativních) názvů pouze v případě firmy, není udržitelný závěr, že by se tento zákaz neměl vztahovat na název právnické osoby

⁵⁹ Srov. Opačný názor v Eliáš, Havel, Bezouška, Šustrová: Občanské právo pro každého, 1. vydání. Praha. Wolters Kluwer 2013, s. 50.

⁶⁰ § 2894 odst. 2 oz.

⁶¹ § 2956 oz.

⁶² § 123 oz.

⁶³ § 436 oz.

obecně; podobně je ostatně možné dovést z požadavku na nezaměnitelnost názvu právnické osoby. Jinými slovy tedy může mít právnická osoba pouze jeden název.

Ve většině případů je název právnické osoby tvořen dvěma částmi – kmenem, kde doktrína rozlišuje věcný, osobní, fantazijní, případně smíšený, a dodatek, který je přímou součástí názvu. Základní podmínky pro tvorbu názvu právnické osoby jsou dva, a to distinktivita, neboli nezaměnitelnost názvu právnické osoby, a zákaz klamavosti názvu. Požadavek distinktivy vyplývá z nutnosti jednoznačné individualizace právnické osoby, a tedy znamená, že její příslušný název musí být odlišitelný od názvu jiné právnické osoby, neboli musí nést určitou rozlišovací způsobilost. Za splnění zákonem stanovených podmínek může název právnické osoby obsahovat jméno člověka nebo části názvu jiné právnické osoby, ovšem i tak je třeba, aby byl požadavek nezaměnitelnosti dodržen. Zvláštní úprava firmy se v tomto směru projevuje tak, že v případě podnikatelského seskupení mohou jména jednotlivých osob jej tvořících obsahovat shodné prvky, ovšem tyto osoby musí být veřejnost schopna odlišit. Dalším aspektem distinktivy názvu je požadavek na zahrnutí právní formy právnické osoby v něm. Tato podmínka je jiným způsobem obsažena mimo občanský zákoník i v jiných právních předpisech, jmenovitě v zákoně o obchodních korporacích. Zákon počítá i s existencí dalších dodatků, které je právnická osoba v určitých případech povinna používat, ovšem tyto dodatky již součástí názvu nejsou. Konkrétně se jedná o dodatky upozorňující na určité skutečnosti týkající se příslušné právnické osoby, jako třeba dodatek „v likvidaci“.

Požadavek na neklamavost názvu právnické osoby znamená, že nesmí vzbuzovat takovou představu o osobě samotné, její činnosti, výrobcích, poskytovaných službách, osobách společníků apod., která by byla klamná. Tento prvek je možné zkoumat v rámci návrhu na zápis dané osoby, případně v rámci návrhu na zápis jejího nového názvu do veřejného rejstříku. Určitý rozdíl je možné opět spatřovat v úpravě firmy podnikatele, kdy obecná úprava názvu právnické osoby hovoří o tom, že název nesmí být klamavý, speciální úprava firmy stanoví⁶⁴, že tato nesmí působit klamavě. Ačkoliv by bylo možné dovozovat, že daný rozdíl spočívá v objektivním charakteru klamavosti v případě názvu oproti pouze subjektivnímu vnímání třetími osobami u firmy, není

⁶⁴ § 424 oz.

zřejmě taková úvaha oprávněná (už jen kvůli paradoxně přísnějšímu požadavku v obecné úpravě oproti podnikatelům, na které jsou jinak obyčejně kladeny vyšší nároky). Klamavost bude tedy v obou dvou případech na místě posuzovat stejně, a to kritériem rozumu průměrného člověka⁶⁵, případně z hlediska obvyklých subjektů, se kterými daná osoba přichází do kontaktu.

Ochrana názvu právnické osoby působí podobně jako ochrana jména člověka erga omnes, tedy vůči každému. Ochrana firmy je upravena speciálně, a to prostřednictvím principu priority, kdy se uplatnění této ochrany uskutečňuje prostřednictvím institutu nekalé soutěže, o kterém pojednává jiná kapitola této práce. Ochrana názvu je pak rozlišena na zpochybnění práva k názvu právnické osoby a na neoprávněný zásah do tohoto práva. Aktivní legitimace v obou případech svědčí pouze dotčené právnické osobě.

Rozlišovací linii mezi těmito dvěma případy, ačkoliv zákon výslovně nestanoví obsah zpochybnění práva k názvu jako takový, je zřejmě třeba spatřovat ve vzniku újmy, kdy u zpochybnění práva k názvu není vznik újmy na straně dotčené právnické osoby vyžadován.

O neoprávněný zásah do práva k názvu právnické osoby se jedná v situaci, kdy jiná právnická osoba užívá název, který je ve vztahu k dotčené osobě zaměnitelný, případně užívá příznačný prvek názvu bez jejího souhlasu, přičemž dlouhodobé užívání není vyžadováno. K tomu se například vyjádřil Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. 23 Cdo 5152/2008 následujícím způsobem: *„Neoprávněné použití názvu právnické osoby může zahrnovat jedno ze dvou typických deliktních jednání. Jednak lze do práva právnické osoby k jejímu názvu zasáhnout tak, že si jiná osoba zvolí název (nebo obchodní firmu) vůči tomuto názvu již zaměnitelné, jednak může dojít k tomu, že delikvent používá názvu právnické osoby, aniž tu je nějaká souvislost s jeho vlastním jménem (názevem, obchodní firmou). Tento delikt přichází do úvahy pouze v případě, pokud by delikvent neměl žádný vztah k právnické osobě, jejíž název užívá, tedy pokud by zde neexistovala souvislost mezi jménem právnické osoby a jednáním delikventa.“*

⁶⁵ § 4 odst. 1 oz.

Pokud následek neoprávněného užití přetrvává, je možné, byl-li daný název užit třeba pouze jednou. I v takovém případě se může dotčená právnická osoba domáhat odstranění následku takového užití. Co se neoprávněného zásahu do práva k názvu právnické osoby k názvu ve vztahu k následku, tedy vzniku újmy týče, postačí, pokud její vznik toliko hrozí. Stejně tak je nerozhodné, zda se narušitel neoprávněným zásahem obohatil nebo nikoliv, kdy ovšem právo na vydání bezdůvodného obohacení zůstává za splnění zákonných podmínek nedotčeno. Klíčovým prvkem zásahu do práva k názvu právnické osoby je jeho neoprávněnost. Nejde tak kupříkladu o situaci, kdy je příznačný prvek názvu právnické osoby užíván, pokud je pro to důvod ve vzájemném vztahu právnických osob⁶⁶. Vzhledem k tomu, že dle zákona je neoprávněným zásahem zejména neoprávněné užití názvu právnické osoby, k němu může dojít i jinými způsoby, zákonem výslovně nepředpokládanými.

Pokud dojde k zásahu do práva k názvu právnické osoby některým z výše popsaných způsobů, má taková osoba k dispozici ochranu v podobě zdržovacího a odstraňovacího nároku. První jmenovaný je možné přirozeně využít tehdy, kdy neoprávněný zásah do názvu právnické osoby trvá či hrozí, nebo nastalo zpochybnění práva k názvu dotčené osoby. Odstraňovací nárok pak nalezne své uplatnění v situaci, pokud přetrvávají negativní důsledky plynoucí ze zpochybnění práva k názvu právnické osoby nebo neoprávněným zásahem do práva k názvu právnické osoby (ve vztahu k tématu této práce tedy převedení doménového jména). Zvláštní procesněprávní úpravou je ve věcech ochrany názvu právnické osoby stanovena věcná příslušnost krajských soudů⁶⁷. Právo na náhradu škody, příp. na vydání bezdůvodného obohacení není v souvislosti se zpochybněním práva k názvu právnické osoby, resp. s neoprávněným zásahem do práva k názvu právnické osoby za splnění zákonných podmínek nijak omezeno.

Poněkud komplikovanější je situace v případě organizačních složek státu, které na rozdíl od něj samotného nevystupují jako právnické osoby. Zde v minulosti Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR použití ustanovení pro název právnické osoby sice dovedl, otázkou ovšem zůstává, zda by toto řešení obstálo i za jiných okolností. Na druhou

⁶⁶ § 134 oz.

⁶⁷ § 9 odst. 2 písm. i) o.s.ř.

stranu se nicméně jedná o problém v podstatě akademický, jelikož příslušné úřady (orgány) již své domény mají.

4. Rozhodovací praxe českých soudních i mimosoudních orgánů

V závěrečné kapitole se dostávám k samotné rozhodovací praxi orgánů v České republice ve vztahu k doménovým jménům, kdy po úvodu do koncepce řešení těchto sporů uvedu vybrané příklady z její historie.

Z pohledu globálního charakteru domén je - více než ve sporech jiného druhu – významnější prvotní otázka předcházející posuzování sporu samotného, a to otázka příslušnosti a pravomoci daného orgánu, a použitého rozhodného práva. Jak již bylo zmíněno na jiném místě této práce, mezinárodní prvek v doménových sporech bývá přítomen ve velkém počtu případů. Tato problematika tím spadá do oblasti mezinárodního práva soukromého, přičemž v současné době neexistuje žádná mezinárodní smlouva upravující jednotný postup v případě doménových jmen. Konkrétní situace se tím bude odvíjet od okolností daného případu a zejména žalobních titulů, přičemž její vyřešení bude spočívat v aplikaci kolizních norem a hraničních určovatелů dotčených právních řádů.

Stane-li se místně příslušným soud České republiky, odvíjí se věcná příslušnost od práva, do něhož bylo neoprávněným používáním domény zasaženo. Dojde-li k zásahům do práv z ochranné známky⁶⁸, je příslušný Městský soud v Praze⁶⁹, ve sporech vyplývajících z nekalé soutěže nebo ochrany názvu právnické osoby pak krajské soudy.⁷⁰

Otázkám pravomoci, příslušnosti a rozhodného práva se lze do jisté míry vyhnout využitím procesu alternativního řešení sporů. V minulosti byly spory z doménových jmen pod ccTLD .cz řešeny v rámci rozhodčího řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR, jehož jurisdikci se přihlašovatel domény podroboval v rámci její registrace. Ačkoliv byla tato součást smluvních podmínek nazvána „Pravidla alternativního řešení sporů“, nejednalo se přes svoji on-line podobu o standardní ADR UDRP řízení u domén obvyklé, ale o veřejnou rozhodčí nabídku ze strany přihlašovatele. Rozdíl spočíval zejména v nemožnosti přezkumu rozhodnutí soudem,

⁶⁸ Aktuální otázky judikatury ve věcech průmyslového vlastnictví, Právní Prostor, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/report-forum-k-aktualnim-otazkam-prava-dusevniho-vlastnictvi>

⁶⁹ § 6 zák. č. 221/2006 Sb, o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

⁷⁰ § 9 odst. 2 o.s.ř.

což je zároveň jedním z hlavních důvodů sporadického množství existující judikatury.

Sdružení CZ.NIC proto s účinností k 1.3.2015 připravilo novou verzi Pravidel, která je již standardním ADR řízením blíže. Řízení, ačkoliv stále vedené on-line Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je nyní čistě na smluvní bázi, kdy nezakládá překážku litispendence a rozhodnutí rei iudicata ve vztahu k obecným soudům, ani není exekucním titulem. Zároveň je okruh žalobních nároků omezen na dva, a to zrušení registrace domény a její převod na žalobce. Spor samotný je řešen tzv. expertem (či panelem tří expertů), kterým je nezávislý odborník vedený na seznamu expertů Rozhodčího soudu. Poslední zásadní změnou je, že zahájením řízení nedochází k automatické blokaci doménového jména, jako tomu bylo doposud.⁷¹

4.1. Judikatura soudů

Mezi prvními případy sporů o doménová jména v České republice, které jsou tradičně zmiňovány, patří spor o doménu oskar.cz. Jednalo se o situaci vstupu na trh třetího českého operátora, společnosti Český Mobil a.s., jejíž záměr byl svou mobilní síť provozovat pod značkou Oskar, kdy ovšem měla již po delší dobu doménu oskar.cz zaregistrovanou společnost Oskar s.r.o., současně s ochrannou známkou stejného znění. V průběhu sporu (v roce 2001) došlo ze strany Vrchního soudu k vydání předběžného opatření, kterým bylo zakázáno sdružení CZ.NIC převést doménu na kohokoliv jiného, než společnost Český Mobil a.s. Spor samotný skončil mimosoudní dohodou stran, jejímž předmětem byl prodej sporné domény Českému Mobilu. Z okolností lze nicméně usuzovat, že by pro Český Mobil vítězstvím neskončil.⁷² Zajímavá je nicméně skutečnost, že při koupi Českého Telecomu a.s. španělským operátorem Telefónica došlo v rámci jeho rebrandingu na značku O2 k podobnému diletantství, které taktéž skončilo prodejem domény, ovšem až po několika letech.⁷³

V témže roce bylo vydáno jiné předběžné opatření Městským soudem v Praze, sp. zn.

⁷¹ Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz - Pravidla alternativního řešení sporů, CZ.NIC, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z:

http://www.nic.cz/files/nic/doc/Pravidla_registrace_CZ_Pravidla_ADR_20150301.pdf

⁷² ZEMAN, M., Oskar získal doménu oskar.cz, [cit. 12.04.2015], Dostupné z:

<http://www.lupa.cz/clanky/oskar-ziskal-domenu-oskar-cz>

⁷³ Telefónica po letech konečně získala doménu O2.cz, iDNES.cz [online]. [cit. 12.04.2015].

Dostupné z: http://mobil.idnes.cz/telefonica-po-letech-konecne-ziskala-domenu-o2-cz-fuw-/mobilni-operatori.aspx?c=A100824_134656_mob_operatori_apo

Nc 1072/2001. To se týkalo dalšího českého mobilního operátora, resp. domény paegas.cz, přičemž stejnojmennou síť v té době provozovala společnost RadioMobil a.s. Rozhodnutí je významné tím, že zde soud dovodil navození nepřímého soutěžního vztahu mezi dvěma hospodářsky aktivními subjekty již v situaci, kdy oba používají Internet k propagaci svých výrobků a služeb, ačkoliv nejsou stejné ani zaměnitelné.⁷⁴

K prvnímu, a také dosti mediálně známému rozhodnutí odvolací instance, které uložilo povinnost převodu domény na jiný subjekt, došlo v roce 2004. Jednalo se o doménu ceskapojistovna.cz, která byla zaregistrována jiným subjektem než stejnojmennou pojišťovnou ve zlé víře (jednalo se o typický případ cybersquattingu). Podstatným přínosem judikátu bylo konstatování soudu, cit.: *„K námitkám odvolatele pak lze uvést, že je nerozhodné, že doménové jméno prvního žalovaného zní "ceskapojistovna" a nikoli Česká pojišťovna (jak zní kmen obchodní firmy žalobce a text v jeho ochranných známkách), neboť to je dáno technickými možnostmi označování v internetové síti. Je třeba proto dovodit, že znění doménového jména je totožné se zněním obchodní firmy žalobce a textem ochranných známek. Výlučné právo užívat obchodní firmu i ochrannou známku všeobecně známou však náleží žalobci, a to zcela nepochybně i v síti Internetu.“*⁷⁵

Dalším podstatným judikátem, jež si zaslouží pozornost, je rozsudek ve věci bilezbozi.com.⁷⁶ Provozovatel stránek bilezbozi.cz se v tomto případě domáhal proti držiteli domény bilezbozi.com ochrany proti nekalosoutěžnímu jednání ve formě parazitování na pověsti. Úspěšně získal přiměřené zadostiučinění, a to z toho důvodu, že soud shledal rozlišovací schopnost koncovky (ccTLD) v rámci celého doménového jména jako marginální.

Dosti bizarních rozměrů nabyla v roce 2003 kauza ohledně domény dagmarhavlova.cz. Meritum věci spočívalo v tom, že na doméně odpovídající jménu tehdejší první dámy byly provozovány stránky s pornografickým obsahem, přičemž její majitel se společně s provozovatelem stránek zaštiťovali oprávněním k užití jména od jisté důchodkyně, která se jmenovala shodně. Do tohoto výčtu je tento případ

⁷⁴ PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2012, S.214

⁷⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2004, sp. zn. 3 Cmo 293/2003-64.

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 447/2006 ze dne 3.5.2006

zařazen, jelikož byl řešen v trestněprávní rovině, kdy byl v první instanci jednomu z obžalovaných uložen podmíněný trest za trestný čin poškozování cizích práv.⁷⁷

Značné kontroverze vzbudil již vzpomínaný rozsudek Nejvyššího soudu ČR ve sporu o doménu globtour.cz.⁷⁸ Jak již bylo naznačeno, soud v tomto rozsudku dovedl nepřipustnost výroku znějícího na převod domény na třetí osobu ve vztahu k původnímu právnímu poměru mezi registrátorem a přihlašovatelem, a to právě s ohledem na nemožnost zásahu do práv třetích osob (registrátora), vyplývajícího z – v souladu s tehdejší právní stavem – relativní povahy majetkových práv k doménovým jménům. Reakcí na tento rozsudek bylo zavedení měsíční ochranné doby, po kterou nebylo sdružením CZ.NIC umožněno jiné osobě než úspěšnému žalobci spornou doménu registrovat.

Dne 17. prosince 2013 vynesl Nejvyšší soud ČR rozsudek⁷⁹, kterým byla ukončena dlouholetá praxe ADR v doménových sporech vedených formou rozhodčího řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR. Jak již bylo uvedeno výše, rozhodčí smlouva byla v souladu s tehdejší zněním podmínek pro registraci domén sjednávána formou veřejné nabídky obsažené v pravidlech registrace (resp. pravidlech řešení sporů), což NS shledal neplatným. Tuto svou úvahu soud odůvodnil tím, že třetí osoba, která by byla registrací doménového jména jeho neoprávněným držitelem dotčena, by musela tomuto držiteli oznámit, že veřejný návrh na uzavření smlouvy přijímá. Neoprávněný držitel doménového jména by musel následně přijetí návrhu v souladu s ustanovením § 279 obchodního zákoníku potvrdit.

4.2. Rozhodčí praxe Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR

Jak je z výše uvedeného patrné, rozhodovací praxe Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR tvořila zejména po dobu, kdy bylo výsledkem rozhodčího řízení v doménovém sporu jeho definitivní rozhodnutí, významnou část v celkovém množství judikatury. Bohužel, publikován byl pouze velice úzký výsek této činnosti, přičemž anonymizaci rozhodnutí Rozhodčí soud vztahuje i na samotná znění domén, předměty činnosti stran

⁷⁷ Lze porno na dagmarhavlova.cz trestat?, LUPA.CZ, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/lze-porno-na-dagmarhavlova-cz-trestat/>

⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3895/2011 ze dne 17.12.2013

sporu, stejně jako na v podstatě jakékoliv další informace vztahující se k obsahu stránek pod doménami umístěnými. Tato skutečnost činí v kombinaci s limitovaným rozsahem typicky obsažené argumentace (daným podstatou rozhodčího řízení) rozhodnutí Rozhodčího soudu v zásadě nezpůsobilé smysluplné rešeršní práce, díky čemuž uvedu pouze několik jejich ilustrativních příkladů.

Mediální pozornost byla ve značné míře svého času věnována sporu o domény ministerstvo-spravedlnosti.cz, obvodnisoud.cz, okresnisoud.cz, mestskysoud.cz, krajskysoud.cz, vrchnisoud.cz a nejvyšsisoud.cz, kde šlo o další typickou ukázkou cybersquattingu. Jak je uvedeno na jiném místě této práce, rozhodčí soud dospěl k závěru, že názvu ministerstvo spravedlnosti je třeba přiznat ochranu podle předpisů o ochraně práva právnické osoby na ochranu jejího názvu, a to s přihlédnutím k zvláštní povaze ministerstva jako organizační složky státu, která má zákonem stanovený název. K témuž závěru dospěl soud, i pokud jde o podstatné části názvů jednotlivých soudů ČR. Současně zde soud dovodil porušení zákazu nekalé soutěže, spočívající ve vyvolávání možnosti záměny s ministerstvem.⁸⁰

Poměrně nedávným byl případ domény sberbank.cz, odpovídající stejnojmenné ruské bance vstupující na český trh. Tu si v okamžiku oznámení expanze banky zaregistroval podnikatel Pavel Juránek, což již v minulosti provedl v obdobné situaci pro doménu telefonica.cz.⁸¹ V tomto případě ovšem umístil na stránky pod doménou dostupné obsahově nicneříkající prezentaci jím založené společnosti Sběr baňk s.r.o., která měla evokovat legitimní zájem na užívání této domény. Rozhodčí soud v roce 2014 nicméně shledal zásah do práv k ochranné známce banky a porušení nekalé soutěže, a rozhodl o převodu domény.⁸²

Na okraj si zaslouží pozornost tendence Rozhodčího soudu při aplikaci rozsudku Nejvyššího soudu ČR, kterým byla vyslovena neplatnost rozhodčích smluv původního ADR řízení. V jednom svém rozhodnutí Rozhodčí soud dovozuje obsolentost

⁸⁰ Ministerstvo spravedlnosti vyhrálo spor o webové domény, Beck-online.cz, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/ministerstvo-spravedlnosti-vyhralo-spor-o-webove-domeny/>

⁸¹ Sberbank nebo Sběr baňk? Banka bojuje o doménu, investujeme.cz, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/sberbank-nebo-sber-bank-banka-bojuje-o-domenu/>

⁸² Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR č. 00266 ze dne 18. března 2014

předmětného judikátu v situaci, kdy byl žalobní návrh podán po 1.1.2014, tedy po provedení rekonstrukce civilního práva. Tuto svou úvahu opírá o „zjednodušení postupu kontraktace“, kdy akceptace rozhodčí veřejné nabídky v souladu s jejím obsahem žalujícími stranami dle soudu plyne z podání žalobního návrhu, čímž vznikla rozhodčí smlouva mezi žalujícími stranami a žalovanou stranou.⁸³

⁸³ Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR č. 00303 ze dne 15. září 2014

5. Závěr

Vývoj sporů o doménová jména a jejich samotné právní uchopení v prostředí českého právního řádu není ani po takřka pětadvaceti letech jejich existence zcela ustálen. Podstatné změny přinesla v tomto ohledu rekodifikace soukromého práva roku 2014, měnící oproti původnímu stavu pojetí nehmotné věci. Autor se v této práci přiklání k doposud minoritnímu názoru na dopady těchto změn na doménová jména, dle kterého tím získávají nejen právní povahu věci, ale stávají se i předmětem absolutních majetkových práv. Kromě nezbytných teoreticko-právních východisek toto pojetí lépe vystihuje jejich ekonomický význam a úlohu v realitě života společnosti. Lze mít zároveň za to, že většinové ztotožnění se s tímto názorem by mělo za následek zjednodušení sporů, lepší vymahatelnost práva, jeho lepší předvídatelnost, a v neposlední řadě by bylo dalším krokem na cestě k ideálu práva jako synonymu spravedlnosti.

Přes to ovšem zůstávají v realitě sporů klíčová jednotlivá práva, do nichž bylo neoprávněnou registrací domén zasaženo, ať již vyplývají z ochranných známek, nekalé soutěže, či ochrany osobnosti a názvu právnických osob, jejichž úvod byl touto prací poskytnut. V minulosti bylo možné sledovat i místy poněkud kuriózní spory, vznikající často jak z diletantství na jedné straně, tak z „originálního podnikatelského záměru“ na straně druhé.

Přelom let 2013 a 2014 byl pro spory z doménových jmen v České republice revoluční i z jiného důvodu, a to díky rozsudku Nejvyššího soudu ČR, kterým byla ukončena praxe rozhodčích řízení jako alternativního způsobu řešení doménových sporů. Ačkoliv nebyla díky rozhodovací kreativě Rozhodčího soudu tato změna bezprostřední, došlo s účinností od března 2015 k nové edici ADR pravidel, která přibližuje řízení ve sporech o tuzemskou národní doménu blíže standardům ve světě obvyklým.

Na druhou stranu ovšem není možné nepostřehnout, že celkový vývoj, o to více ve světle těchto posledních událostí, se v situaci absentující úpravy *de lege lata* zhusta odehrává spíše překvapivými, revolučními zvraty, které nejsou právní jistotě zrovna prospěšné. Kvalitní a dlouhodobě udržitelná úprava společně s konstantní judikaturou

je bezesporu cílem, jehož dosažení by bylo přínosem pro celou společnost.

6. Seznam použité literatury

6.1. Knižní publikace

GALA, Libor, Jan POUR a Zuzana ŠEDIVÁ. Podniková informatika. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, 496 s. Expert (Grada).

GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 308 s.

JAKL, Ladislav. Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2012, 163 s.

JAKL, Ladislav. Uplatňování doménových jmen v rámci podnikatelských aktivit: [sborník příspěvků ke konferenci]. 1. vyd. Praha: Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů, 185 s.

KNAP, Karel, Michal RŮŽIČKA, Milena OPLTOVÁ a Jan KŘÍŽ. Práva k nehmotným statkům. 1. vyd. Praha: Codex, 1994, 245 s.

PELIKÁNOVÁ, Radka a Karel ČERMÁK. Právní aspekty doménových jmen. Praha: Linde, 2000, 210 s.

PELIKÁNOVÁ, Radka. Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2012, 245 s. Monografie (Key Publishing)

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol.: Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, S. 329

Kolektiv autorů. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2080.

Kolektiv autorů. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2400.

HORÁČEK, BISKUPOVÁ, de KORVER. Práva na označení a jejich vymáhání (zákon o ochranných známkách, zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení a zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví). Komentář. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck s. 408

6.2. Články, ostatní zdroje

Program Statistics. ICANN. ICANN - New Generic Top-Level domains [online]. [cit. 11.04.2015]. Dostupné z: <http://newgtlds.icann.org/en/program-status/statistics>.

JANSA, Lukáš. Cybersquatting a jeho podoby. Právo IT [online]. 22.9.2008 [cit. 13.04.2015]. Dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/cybersquatting-a-jeho-podoby>.

Techcrunch.com, Network Solutions, ICANN Sued Over Domain Front Running, [online]. [cit. 11.04.2015], Dostupné z <http://techcrunch.com/2008/02/25/network-solutions-icann-sued-over-domain-front-running/>

List of Approved Dispute Resolution Service Providers. ICANN. Internet Corporation for Assigned Names and Numbers. [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.icann.org/en/help/dndr/udrp/providers>.

Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, ICANN, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <https://www.icann.org/resources/pages/policy-2012-02-25-en>

JAROLÍMKOVÁ, Andrea: Jak se změní autorské právo?, IN: Právní rádce č. 4/2013, rubrika Akta, str. 12 - 15

Aktuální otázky judikatury ve věcech průmyslového vlastnictví, Právní Prostor, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/report-forum-k-aktualnim-otazkam-prava-dusevniho-vlastnictvi>

Lze porno na dagmarhavlova.cz trestat?, LUPA.CZ, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/lze-porno-na-dagmarhavlova-cz-trestat/>

Ministerstvo spravedlnosti vyhrálo spor o webové domény, Beck-online.cz, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/ministerstvo-spravedlnosti-vyhralo-spor-o-webove-domeny/>

Sberbank nebo Sběr baňk? Banka bojuje o doménu, investujeme.cz, [online]. [cit. 12.04.2015]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/sberbank-nebo-sber-bank-banka-bojuje-o-domenu/>

ONDREJOVÁ, Obchodněprávní revue, 2014, s. 287–292

KUBA, Jaroslav: Aktuální problematika doménových jmen v českém právním prostředí, IN: Průmyslové vlastnictví 4/2015, s. 117-120

6.3. Judikatorní prameny

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012;

Soudní dvůr Evropské unie sp. zn. C-273/00 Sieckmann ze dne 12.12.2002;

Nejvyšší správní soud ČR sp. zn. 6 A 39/2001 ze dne 29.10.2003;

Nejvyšší správní soud ČR sp. zn. 4 As 1/2008 ze dne 30.3.2009;

Městský soud v Praze sp. zn. 8 Ca 43/2005;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 23 Cdo 2662/2012 ze dne 29.10.2013;

Soudní dvůr Evropské unie sp. zn. C-398/08 P, Vorsprung durch Technik, a Tribunál sp. zn. T-523/09, Wir machen das Besondere einfach;

Městský soud v Praze sp. zn. 8 Ca 408/2007 ze dne 7.5.2009;

Nejvyšší správní soud ČR sp. zn. 9 As 181/2012 ze dne 29.5.2014;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 32 Odo 1464/2006 ze dne 15.1.2007;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 32 Odo 1642/2005 ze dne 18.1.2006;

Městský soud v Praze sp. zn. 19 Cm 153/2008;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 29 Odo 106/2001 ze dne 23.10.2003;

Vrchní soud v Praze sp. zn. 3 Cmo 460/2005;

Soudní dvůr Evropské unie sp. zn. C-210/96, „Gut Springenheide GmbH, Rudolf Tusky proti Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt – Amt für Lebensmittelüberwachung“;

Soudní dvůr Evropské unie sp. zn. C-315/92, „Verband Sozialer Wettbewerb eV proti Clinique Laboratoires SNC a Estee Lauder Cosmetics GmbH“;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 30 Cdo 2304/99 ze dne 26.7.2000;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 30 Cdo 936/2005 ze dne 19.10.2005;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 30 Cdo 2116/2006 ze dne 31.10.2006;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 30 Cdo 181/2004 ze dne 22.9.2004;

Nejvyšší soud ČR sp. zn. 23 Cdo 5152/2008 ze dne 31.3.2011;

Vrchního soud v Praze sp. zn. 3 Cmo 293/2003-64 ze dne 10.8.2004;

Nejvyšší soud ČR sp.zn. 32 Odo 447/2006 ze dne 3.5.2006;

Nejvyšší soud ČR sp.zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19.4.2012;

Nejvyšší soud ČR sp.zn. 23 Cdo 3895/2011 ze dne 17.12.2013;

Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR č. 00266 ze dne 18.3.2014

Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR č. 00303 ze dne 15.9.2014

7. Shrnutí

Cílem této práce je uvést čtenáře do problematiky doménových jmen jako takových s nezbytným technickým přesahem, jejich právní úpravy v českém právním řádu včetně obecného rozboru jednotlivých institutů práv na označení, které bývají pro jejich ochranu používány (konkrétně ochranných známek, nekalé soutěže, jména člověka a názvu právnické osoby), a konečně nastínit způsoby a vývoj řešení sporů z nich vzniklých před soudními i mimosoudními orgány.

První kapitola práce pojednává o pojmu doménových jmen jako takového z technického hlediska. Popisuje funkci doménového jména v síti Internet a systém doménových jmen, tvořený doménami nejvyššího řádu různých druhů se svými specifiky. Následně se přes nastín registrace domén věnuje sporům z doménových jmen v globálním kontextu, včetně jednotlivých příčin (typů) těchto sporů, kde končí popisem specifické formy řešení těchto sporů, zvané UDRP.

Druhá, nejobsáhlejší kapitola se věnuje právní úpravě doménových jmen v českém právním řádu samotné. Začíná jejich teoretickým pojetím a historickým vývojem úpravy, s akcentem na jednotlivé názorové náhledy na jejich uchopení. Na tomto místě je čtenáři nabídnut alternativní právní názor na povahu doménového jména ve světle recentní úpravy, a to jako předmětu absolutního majetkového práva, konkrétně držby práva sui generis. Ve svých následujících částech druhá kapitola popisuje práva na označení, od kterých se doménová jména typicky odvíjejí, kde analyzuje instituty ochranných známek, nekalé soutěže, jména člověka a názvu právnické osoby.

Následující kapitola práce se dostává k samotné rozhodovací praxi orgánů v České republice ve vztahu k doménovým jménům, kdy po úvodu do koncepce řešení těchto sporů uvádí vybrané příklady z její historie. Příklady judikatury pak tvoří nejzásadnější rozhodnutí jak soudů samotných, tak Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Poslední kapitolou je stručný závěr, který krátce sumarizuje obecné závěry, k nimž bylo dospěno v textu celé práce.

8. Abstract

The aim of this work is to introduce readers to the topic of domain names themselves with a necessary technical overlap, their legal regulation in the Czech legal framework, including a general analysis of particular legal institutes used for their protection (namely trademarks, unfair competition, name of an individual and name of a legal entity), and finally to outline the ways and development of the settlement of disputes arising from them before the judicial and extrajudicial bodies.

The first chapter of the thesis covers the concept of domain names as such from a technical point of view. There is described the domain name function in the Internet and the domain name system as well, consisting of top level domains of different types with their specifics. Consequently are there through domain name registration covered domain name disputes in a global context, including the individual causes (types) of these disputes, and finally concludes with the description of a specific form of alternative dispute resolution called UDRP.

The second, most extensive chapter is dedicated to the legal regulation of domain names in the Czech legal framework itself. The chapter begins with theoretical concept of domain names from the legal point of view and its historical development, with the emphasis on individual views of their understanding. At this point, the reader is offered an alternative legal view of the character of the domain name in the light of the recent regulation, as a subject of absolute property law, namely the possession as the sui generis right. In the subsequent sections, the second chapter analyses the rights to designations from which domain names typically deploy, specifically trademarks, unfair competition, the name of an individual, and the name of a legal entity.

The following chapter covers the decision-making practice of the authorities in the Czech Republic in relation to domain names, where, after the introduction into the concept disputes settlement, lists selected examples from its history. Examples of jurisprudence therefore consists from the most fundamental decisions of both the courts themselves, as well as the Arbitration Court at the EC CR and AC CR.